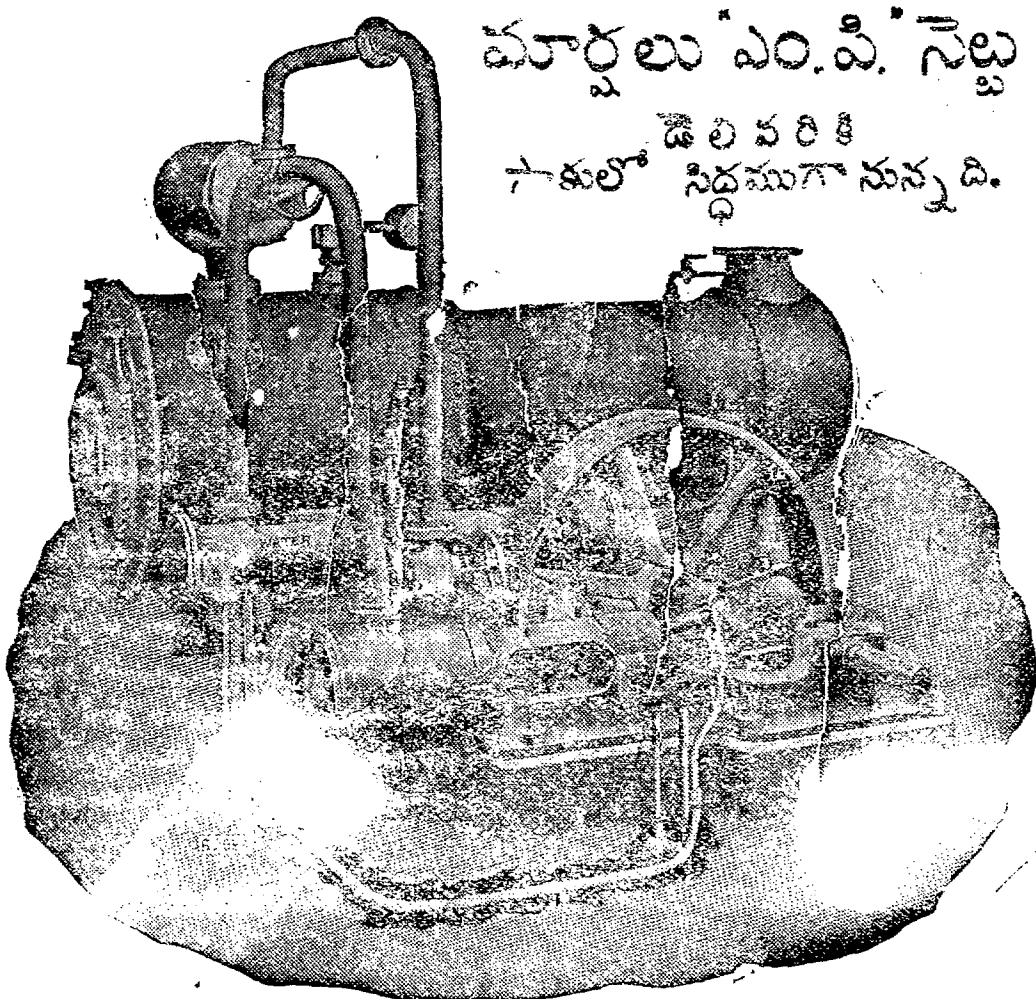

310063 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 8. } చెన్నపట్టణము 1921 వ సం॥ ఆగస్టు నెల 24 తేది బుధవారము } No. 120.
సంపుటము. ౮ } చుక్కరి నామ సంవత్సర శ్రావణ మాస బహుళ షష్ఠి ౬. } సంచిక ౧౨౦

మార్వలు 'ఎం.పి.' నెట్టు

డేలివరీకి
గారు సిద్ధముగా నున్నది.

బాయిలర్లు, ఎంజిను, సూపర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ వైపింగు
మొదలగువాటితో పయిన ఉండునది మార్వలు 'ఎం. పి.' మార్రి నెట్టు
యొక్క వివరణము ధరలకు ఇతర వివరములకు ఈ దిగువ చిరునా
మాకు దరఖాస్తు లంపుకొనవలెను. 1806

మార్వలు సనుజ్జి కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

కార్యాలయము: బెంగాళు, కలకత్తా. నెం. 9, సెకండు లైను బీచ్, మదరాసు.

అమృతాంజనము

శరీరమునకు ప్రసిద్ధి కల్గినది.
ఇది వివిధ రుగ్మతలను నశింపజేయుచు నా
మా ఆయుర్జీవమును నూర్చి
కలగ జేయుచున్నది.
దీనిని రూ. 0.10.0 అమ్మము.

మోహనీతైలము

సీసా 1-8 0-12-0.

తామరతైలము

శబ్ద 1-8 0-6-0

వండ్లపాడి

శబ్ద 1-8 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,

బాంకూరు - మదరాసు.

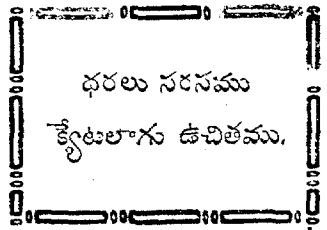
ఒంటినాశముతోటా తుపాకి ను ప్రసిద్ధి పుగు కం వెనివాంచే
చేయబడ్డది. (8088)

౧౨ సెంబరు.

నాశము-3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరుకును.

నానావిధములగు రివోల్వర్లు. ఆరు లేక ఐదుతోటాలు యె
క్కునవి. ప్రాపితము ౧౮౬౩ సం.

ధరలు సరసము
కేటలాగు ఉచితము.

చిన్నవి. కేబుల్ నెట్టుకోగలిగినవి కూడ దొరుకును.

యం. వి. రామానుజం శెట్టి అందు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

ఆరోగ్యములకు గాను

మీరు-

219

తక్షణమే

ప్రాసిన రోగములకు ఖచ్చితముగా మోక్షమును ఇచ్చుచే మీకు
ఒక ప్రతి "కామశాస్త్రము" వంపెదము.

ప్రేరేపము!

ఇట్లు,

వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవిందజీ,
ఆరోగ్యనిగ్రహ యావధాలయము, 16, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

స్వరాజ్యప్రింటింగ్ ఆండు పబ్లిషింగ్ కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1913-వ సం॥ ఇండియన్ కంపెనీల ఆక్టు ననుసరించి రిజిస్టరు చేయబడినది.

మూలధనము రూ. 3,00,000

వాటా ౧-కి ౫ రూపాయలవంతున 60,000

వాటాలుగా విభజింపబడినది.

వాట ౧-కి రూ. 3 లు నరఖాస్తుతోను, రూ. ౨ లు మంజూరైనప్పుడును చెల్లించవలయును.

దైర్యములు:- ౧. టంగుటూరు ప్రకాశంపంతులుగారు, భూస్వాములు, బారిష్టరు, చెన్నపురి.

౨. సి. ఆబ్దులు హక్కిము సాహెబుగారు, వర్తకులు, చెన్నపురి.

౩. టి. వి. వేంకటరామ అయ్యంగారు, బి. ఏ. బి. ఎల్., జమీందారు, చెన్నపురి.

౪. ఎమ్. వలియల్లా సాదుసాహెబుగారు, మెసాచాసాహెబుకంపెనీదైర్యములు, చెన్నపురి.

౫. కె. నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కానీసాదకులు, చెన్నపురి.

౬. వావిళ్ల. వేంకటేశ్వరులుగారు, శ్రోత్రియందారు, తండియార్పేట, చెన్నపురి.

౭. అద్దేపల్లి కుమారస్వామి శ్రేష్ఠిగారు, వర్తకులు, చెన్నపురి.

౮. అబ్దుల్ హమీద్ ఖాన్ గారు, వర్తకులు, సెక్రటరీ, ఖిలాఫతుకమిటీ, చెన్నపురి.

౯. గోనుగుట్ల వేంకటసుబ్బాస్వామిగారు, వర్తకులు, చెన్నపురి.

౧౦. సి. రాజగోపాలాచారిగారు, బి. ఏ. బి. ఎల్., జనరల్ సెక్రటరీ, దేశీయమహాసభ, చెన్నపురి.

౧౧. మహమ్మద్ మూసాసేట్ గారు, వర్తకులు, చెన్నపురి.

౧౨. డాక్టరు టి. ఎస్. ఎస్. రాజం, తిరుచ్చినాపల్లి.

బ్యాంకర్లు:- ౧. డి. ఇండియన్ బ్యాంక్, లిమిటెడ్, చెన్నపురి.

౨. మద్రాసు సెంట్రల్ అర్బన్ బ్యాంక్, లిమిటెడ్, చెన్నపురి.

ఆడిటర్లు:- జి. నరసింహంగారు, ఎఫ్. ఎ. ఎ., చెన్నపురి.

మానేజింగు దైర్యము:- టంగుటూరు ప్రకాశం పంతులుగారు.

రిజిస్టర్డు ఆఫీసు:- ౨/౨౭, బ్రాడ్వే, బార్నిటవును, చెన్నపురి

ఇట్లు,

2/27 బ్రాడ్వే, బార్నిటవును, చెన్నపురి.

టంగుటూరు ప్రకాశం,

(3092)

వగైరా దైర్యము

ప్రాన్ వెక్టర్

దక్షిణ ఇండియాలో దేశీయ మహాసభకు వ్యతిరేకముగ అనేకదైనిక పత్రికలు వారపత్రికలు ప్రకటింపబడుచున్నందువల్లను, కాంగ్రెసు తరపున ప్రకటింపబడుపత్రికలు తక్కువగా నుండుటవల్లను, గవర్నమెంటువారును వారికి సంబంధించిన సంఘములవారును కావించుచుండెడి ప్రజావిరుద్ధముగు ప్రచారమును అడ్డుటకును, దేశీయ మహాసభ ఉద్దేశ్యములను కార్యక్రమమును ముఖ్యముగ అవలంబించి పనిచేయుటకై ఇంగ్లీషున ఒక దైనికపత్రిక అవసరమని అనేకుల అభిప్రాయమై యున్నది. కాబట్టి మొదట ఒక ఇంగ్లీషు దైనికపత్రికను ప్రకటించుటకు క్రమేణ అవసరమును బట్టి దేశభాషలో పత్రికలు ప్రకటించుటకును ఈ కంపెనీవారివల్ల తీర్మానించబడినది. ఈ క్రొత్త దైనికపత్రిక దేశీయమహాసభయొక్క మతమును సంపూర్ణముగ ఆవలంబించి పనిచేయును. ఇందుకై ఈ కంపెనీ ప్రారంభింపబడినది. కంపెనీ తలూకు ప్రాన్ వెక్టర్, మెమోరాండములు చెన్నపురి బార్నిటవు బ్రాడ్వే 2/27 నెంబరుగల యింటిలో యున్న కార్యస్థానమున చూడవచ్చును. ఇచ్చటనే దరఖాస్తులు (అప్లికేషన్ ఫారములు) నలయు వారు పుచ్చుకొని ఈ కంపెనీభాగస్థులుగా చేరవచ్చును. ఈ కంపెనీ రిజిస్టరగుటకు పూర్వమే సుమారు 5000 వాటాలు అనేకులు పుచ్చుకొని యున్నారు. పత్రికకు కావలయు గొప్పముద్రాయంత్రము మరికొంత అచ్చుసామగ్రి శ్రీ ప్రకాశంగారు కొనియున్నారు, పత్రిక ప్రకటించు పని త్వరతో ప్రారంభమగును.

ప్రఖ్యాతిపొందిన మాయొక్క

“బ్రాండ్ పోర్టులాండ్ సిమెంటు”

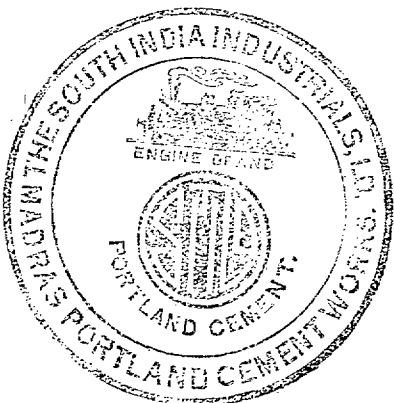
“ENGINE” BRAND PORTLAND CEMENT

గవర్నెంటు డిపార్టుమెంటులు

హిందూ రాజ్యములు

గనులుత్రొవ్వ కంపెనీలు

కంట్రాక్టరులు

మదరాసు కార్పొరేషన్

మదరాసు పోర్టు ట్రస్టు

మునిసిపాలిటీలు

ఇండ్లుకట్టువారు

అందరును విశేషముగా వాడుచున్నారు. ఏలవనగా:-

1. మాయొక్క “ఇంజిన్” బ్రాండు పోర్టులాండ్ సిమెంటు శుభమైన మూలనస్తుత్పత్తితో చేయబడుచున్నది.

2. బ్రిటిష్ స్టాండర్డ్ స్పెసిఫికేషన్ (British Standard Specification) ప్రకారము శుభముగా చేయబడుచున్నది.

3. అనేకరకములు చేయక, ఒక్కరకము ఎంతబాగుగా చేయవచ్చునో అంతబాగుగా చేయబడుచున్నది.

వైదొప్పిన కారణములచేత అందరును దీనినికొని కట్టడములకు వాడుచున్నారు. కట్టడముల బలము సిమెంటులో యున్నదని అందరికిని తెలిసియున్నది.

సిమెంటు కీయనప్పుడు “ఇంజిన్” బ్రాండు అనేగి తీసికొనినయెడల కట్టడములందు ఏలోపములు కలుగ శరవు.

సిమెంటు వాడుటయందు ఏసంశయములు యుండినను మాకు వ్రాసిన వివరముగా వ్రాయవలెను.

ది మదరాసు పోర్టులాండ్ సిమెంటు వర్క్స్

సొంతదారులు:

ది సౌత్ యిండియా యిండస్ట్రియల్స్, లిమిటెడ్

పోర్టు వెట్ట 101, మదరాసు.

THE MADRAS PORTLAND CEMENT WORKS.

Proprietors.

THE SOUTH INDIA INDUSTRIALS, LTD.

(8049)

Post Box 101, MADRAS.

International Ad. Service. S-3.

పాశ్చాత్య వెంకటాచలపండితుల

ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాపథముగు

కోకామయవార

కస్తూరి మాత్రలవలె

సర్వోత్తమగుకాయగు దివ్యవధును నేరొకటి లేదని ధారాళముగా చెప్పవచ్చును. వీటిలో ఆత్మేశ్వరమైన యే వస్తువు చేరలేదు. గావున అప్పుడు పుట్టిన శిశువు మొదలుకొని వృద్ధులవరకు ప్రతిఒక్కడను సంతోషములేక నేనించవచ్చును. ఈ మాత్రలు ౭ నుండి ౭ వరకు తాంబూలములో గాని లేక వట్టి నోటిలోగాని ప్రతిదినము ఉపయోగించుచు వచ్చిన ఎడల మందము అశీర్వము మలబద్ధము చితి జ్వరము జ్వరము మలేరియాజ్వరము శీతము వాతము, దగ్గు, పడితము నరముల నొప్పి బల

హీనత ఇంపు ఎంబా ప్లేగు కలరా మున్నగు ఇంకా అనేక వ్యాధులను దగ్గరకు రానియ్యదు. బబ్బుగలిగిన వేళ ఉపయోగించిన తక్షణమే గుణ మిచ్చును. ఒకేబోట మాత్రమే వలసిన గుమస్తాలు వ్యాపారస్థులు ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులు ఘోషాస్త్రీలు కూడ ఈ మాత్రలను నేనించి గుణమును పొగచుచ్చారు. 250 మాత్రలు ౫ల సీసా 1.౫ నెల రు 0.4-0 ఒక సీసా మొదలు 6 సీసాల వరకు పోష్టేజి 0.4-0 ఒకేసాది

6 సీసాలను తెప్పించిన పోష్టేజితో	రూ. 1-8-0
12 సీసాలు	2-18-0
25 సీసాలు	5-8-0

అన్ని దుకాణములందు దొరకును

శ్రీ శీతారాఘవ వైద్యశాల

(301-594)

మై సూ రు.

తండ్రి వివాహము - పండిట్ మైసూరు.

అమృతము.

తక్కువ ధరలు.

అమృతము.

ఈలాటి పేరులతో నున్న ప్రకటనలను చూచుటకు మీ కందరికి మిక్కిలి ఆనందముగా నుండును. వీలవనగా అట్టి సమయములయందు మీకు కావలసినవాటిని మిక్కిలి తక్కువధరల చొప్పున తీయుటకు వీలుండును.

ఎవరైనను లాభములేనిదే విక్రయించ రను స్వల్పసంగతి మీ కెల్లరికిని బాగుగా తెలియును. సాధారణముగా ప్రతిదినము అమృతము ధరలు బహు ఎక్కువగా నుండుటచే మీరు తక్కువ ధరల అమృతమునకై ఎదురు చూచుచుండుదు.

అయితే ఎల్లకాలములందును మిక్కిలి తక్కువ ధరలకులు సామానులు విక్రయించబడు స్థల మొక్కటియున్న దని తెలిసికొనుటకు మీరు మిక్కిలి సంతసించెదరు. ఇట్టి స్థలమును మీ రెచ్చటను కనుగొనలేరు: మఱియు ఇచ్చటి ధరలు మిక్కిలి ఖరారైనవి.

సామాను లన్నియు గలిగిన ఇది ఒక మిక్కిలి గొప్ప అంగడి. మీకు కావలసినట్టి ఎట్టివస్తువైనను తప్పక దొరకును. ఇవి అన్నియు మీ యొక్క దేశీయులవలననే తయారు చేయబడినవి.

దయచేసి రత్న బజారు రోడ్డునం దుండు నెం 9, 10, 11 దులు గల

మిక్కిలి సరసమైనట్టియు, పెద్దదైనట్టి, బహు పురాతనమైనట్టి

చల్లారాం గయానుచందువారి అంగడికి రెండు

హిందూ దేశము, విదేశము సరకుల వర్తకులు.

తక్కులేని సామానులు గల గొప్ప ప్రదర్శనమును చూచి, ఇతరచోట్లయం దుండు ధరలకు వీటిని పోల్చిచూచిన, ఇచ్చటి ధరలు మిక్కిలి తక్కువ యనియు, మఱియు ఇక్కడ ఎప్పుడును

శాశ్వతమైన పరిష్కార మైన అవకాశము

ఉన్నట్లు స్పష్టముగా తెలియును.

2301

If it is Anything in the Clothing Line.

Estd

Get it at.

1880.

Eidamul Lekhray & Co, Japan Silk House,

44, Rattan Bazaar Road, Madras.

First impression counts much in your style of dress. You can get from us the smartest looking dress materials of special taste to yourself. Every buyer is a satisfied customer and thus we have built up a reputation for honest value. When you think of dress materials you at once think of Eidamul Lekhray & Co., the popular people for popular, value.

SILK GOODS.

Sarees-plain and Embroidered
Davanies, Jacket silks, Fancy silks
Striped silks, Velvets, Silks for pavadies
Coatings, shirts and Dhoties, silks from
Banares, Japan etc of nice designs.
Silk cotton and lace cloths from all parts of India, such as Banares, Calcutta Bombay, Kashmir, Bangalores
Conjeevaram, Kumbakonam, Salem, Coimbatore, Madura Dindigul etc.

A trial is earnestly solicited.

WOOLLEN GOODS.

Tweeds, shawls
Ipacas, serges,
Rugs, mufflers,
Blankets and other Woollen
Goods Suitable for Hill station wear.

“గొప్ప మార్పు”

అమృతశాసనమందు యిటీవల చేయబడిన మార్పు ప్రకారము ప్రతిమనుషుడును రైసెన్సు లేకయే సాధారణ మయిన కత్తుల స్వరక్షణార్థమయి ఉంచుకొనవచ్చును అట్టి కత్తి చేతికట్టయందు ఇముడ్చబడి బహు అందముగాను చేతికి తేలిక గాను ఉండునట్లు మన దేశమున తయారు చేయబడి న్యదేశ “కత్తి కట్టలు” అను పేర విక్రయమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. ఒకటి తెప్పించి చూచినయెడల దాని ప్రయోజనము మీ కే తెలియగలదు. కావలసినవారు:

ఈ క్రింది చిరునామవారునకు వ్రాసిన చొరకగలవు.

కొలదిమాత్రమే గలవు గనుక త్వరపడి వ్రాయుదు.

పెద్దకత్తి కట్టి 1-కి రూ 8-8-0; చిన్నకత్తి కట్టి 1-కి 5-8-0
దజను కట్టలు కొనువారికి ఒక కట్టి ఉచితముగా నీయబడును.

పోస్టేజీ వగయిరా ఖర్చులు కొనువారు భరించవలయును.

మాతం తెట్టి కృష్ణారావు,

బెజవాడ.

(3079)

అంద్రదేశము కూడ ముందుకు వచ్చుచున్నది.

స్వదేశ మాస్త నిర్మిత వస్తువులు.

గట్టి వని!

వెల సరసము!!

ప్రశస్తమైన ఉత్పత్తి తయారుచేయబడు చున్న చిన్న, పెద్దనైజుల నుడతచాతులు, పేనాకత్తులు, బల్తాయి కత్తులు, వివర్ణ విశేషముగా వేసి తయారుచేయబడు చున్న అన్ని నైజుల యిత్తడి కప్పుతాళములు, ఇనుప కప్పుతాళములు, ఇత్తడి యనుము కలిసిన కప్పుతాళములు, మంచి తాళములతో బంతో బహుచేయబడిన యినుపపెట్టెలు వగైరా సామానులు మా కర్మాగారమున తయారుగుచున్నది. (3081)

దరఖాస్తులు ప పిన ధరలు తెలుపుదును.

వర్తకులకు సరసమైన కమిషన్ నీయబడును.

తండ్రి చిరునామా:

“ఇండస్ట్రీస్”

వెల్లూరు.

బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో.,
కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు etc
వెల్లూరు. (గోదావరి జిల్లా

హైందవ శాసనసభ

సభ్యులప్రశ్నలు.

సియో, ఆగస్టు 22:—మి. సి. యస్ ఇంసీయర్ సభ్యులు లోనివారి జీతముల నెక్కువ చేయవలసినదని వారు ప్రార్థించి నారా, ప్రభుత్వమువా రెక్కువ చేయ తలచినారా? కర్నూలు ప్రాంత గాజ్ సక్ బర్మాప్రభుత్వము వారినుండి గాని, మరియే రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారినుండిగాని గనులపనులకు నెలపు బొందినాడా? డయ్యరు సేనానిని ప్రభుత్వమువారు అరెస్టు చేయవలచలేదా. అట్లు లేనియెడల, అతని నెన్నను అయినను నిలిపి వేయరా? ధాన్యసంపాదన తగిలిన పంజాబు ప్రభుత్వపు ప్రధానకార్యదర్శిగా నెండుకు జేర్చు కొనలేదు? సమల్కాటు నందు సైనికులు చేసిన దుష్కృత్యము లికమిదట జరుగకుం డ ప్రభుత్వమువారు చేయకతప్పదనిగోరుదు రా. బి. టి. రంగా చార్యులుగా రీప్రశ్నల నడుగుచున్నారు.

మద్యపాన నిషేధమును గురించి ప్రభుత్వమువారి నియమము తెప్పియని గింజాలాగారు ప్రశ్నించుచున్నారు.

సహాయనిరాకరణోద్యమ ఫలితముగ అన్ని రాష్ట్రముల లోను ఎంత మంది ప్రధానోపాధ్యాయులు సహాయోపాధ్యాయులు తమపనులను వదులుకొనవలసి వచ్చినది. అట్టివారికి ప్రభుత్వమువారు కేమైన సహాయము చేయవలచినారా యని రఘువీరు సిన్హాగారు ప్రశ్నించెదరు.

దక్షిణాఫ్రికాలో శ్వేతముఖులు కూడబెట్టిన ద్రవ్యమును ఆస్తిని ఇప్పుడు రూపాయల విలువప్రకార మిచ్చివేయవలయున నియు నల్లవారు కూడబెట్టిన ద్రవ్యమును ఇప్పుటి విలువలో సగమువంతున ఇచ్చివేయవలయునని దక్షిణాఫ్రికా ఆర్థికసంఘము వారు సిఫారసు చేయుటయు ఆంగ్లప్రభుత్వమువారు దీనికంగీకరి చుటయు భారతప్రభుత్వమువారికి తెలిసినదా? (2) అచ్చట నివాస మేర్పరచుకొనిన భారతీయులు ఈ నియంధన ప్రకారము తెల్లవారా నల్లవారా? (3) భారతప్రభుత్వమువారు తమఆసమ్మతి నిదెలియబరచినారా ఫలితమేమి? రైల్వేయుజులులో నుండి వికా ఖపట్టణము చేవునలమున కేమైన ఎక్కువమొత్తమియ్యబడునా? యువరాజుగా రతిశ్రీశ్రుకాలములో నే రా నున్నారుగాన వికా ఖపట్టణపు ఓడచేవు పునాదిని 1922 జనవరిమాసములో వేయుట కు వీలగునా? సహానిరాకరణా కలంబకులకును ప్రభుత్వమువారి కిని సమాధానమును కుదుర్చుటకు ఏమైన ప్రయత్నములు జరిగినవా? కేంద్రప్రభుత్వమునందు ద్వంద్వపరిపాలనాధర్మమును ప్రవేశపెట్టి రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములందు ఇతరకాఖలు కూడ ప్రజా యత్నము చేయుట కేమైన అవకాశముగలదా? అని బి. వెంకటపతి రాజుగారి ప్రశ్నలు.

మద్రాసు అందు సదరక మరలాట

రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్

ఇంగ్లాండులో ఇంకాకొన్నిరేలు చేయబడినది.

నో టీ ను

1921 సం॥రం ఆగష్టు నెల

15 తేది నుండి సెప్టెంబరు

7వ తేదివరకు బెజవాడలో జరుగబోవు పుష్కర మహోత్సవము.

పై మహోత్సవమునకు పోనుద్దేశించినట్టి యాత్రికుల సౌకర్యార్థమై రైల్వేకంపెనీవారు బెజవాడ, రాజమండ్రి, చిట్రగుంట, నర్సారావు పేట, మచిలీపట్టణము ఈ స్టేషనులకు మధ్యను, మఱియు నర్సారావుపేట మచిలీపట్టణము స్టేషనులకు మధ్యను కావలసినంత ప్రయాణికులు ఉన్నచో నుండు ఎన్నితడవలెనో స్పెషలుబుడ్లు పోవుటకు తగిన ఏర్పాటులను చేసెదరు. ఈబుడ్లు మూడవ తరగతి ప్రయాణికులను మాత్రమే తీసికొని పోవును. అయితే చాలినంత రెండవతరగతి ప్రయాణికు లున్నప్పుడు రెండవతరగతి పెట్టెకూడ చేర్చబడును. 3082

ఘోర నిర్బంధము.

(యం గు యం డి యా)

నేను సంయుక్త రాష్ట్రములలో పట్టణము గావించునప్పుడు, విపరీతముగ నిర్బంధముల గూర్చి వింటిని. అయితే యిప్పుడు హనియన్నిటిలోను ఘోర మగు యిద్దరినిర్బంధములను గూర్చి మాత్రము చర్చించెదను. మోహన్ సిక్ ధర్మాల్ గారును, శంభునాథుగారును జామీను యియ్యవలసినదిగా కోరబడిరి. వారు చేసిన తప్పు వారినై జారీచేయబడిన సమయములో నిట్లు వర్ణింపబడెను.

“రామగాథు నుండి పట్టాభి గారు పండిన నివేదికలో నవటి టి. మోహన్ సీనుగారును, నాయలు తహసీలుదారుగా నుండి యిప్పుడు, భోవాలి, భువ్యధరు పట్టణములలోనున్న బి. శంభునాథుగారు ను ప్రభుత్వము నకు ప్రతికూలము గా నుండు నాందోళనముల పాల్గొనుచున్నారనియు, తిలకు స్వరాజ్యనిధికి నోట్ల నమ్ముచున్నారనియు, తెలుపబడినది. ఆ యాందోళనము కాననబడ్డచుగ ప్రభుత్వములో నశాంతియు కల్గియు తెచ్చిపెట్టవచ్చును. కాన వీ రిద్దరును ఒక్కొక్కరు నేయూరూపాయల చొప్పున బాండ్లను, 500 రూపాయలు చొప్పున జామీనును ఒక సంవత్సరం హామీ యేల నీయగూడదో తెలుపవలయును.”

దీనినిబట్టిమాడగా సమయములో వారుచేసిన తప్పుమియు చూచింపలేదు. అయితే యిట్టి సంస్కృతి పట్టాభిగారి నివేదిక వై నాధారపడి తెచ్చిపెట్టబడెను. ఇంతేకాక నేర్కొను యాన నూలుచేసినదబట్టి పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారికిచ్చిరి. ఇంతేకాక రామగాథు అంతటిపుణ్యధనులలో పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ యంతటి, దృఢ చిత్తుడగు నిరాకరణావలంబునతో ఆయన యెప్పుడును కలసియుండెడివారట. ఈ సంగతి మేజిస్ట్రేటుగా లేమియు విభులముగ చెప్పియుండలేదు. రెండవముద్రాయయే వాబూల మిచ్చుచు తాను తేసిన నేరము పండితులతో నుంటున్నది వివరించిచెప్పెను. ఈ నేరమున ఆ జిల్లాలో నెరుగనివా రెవరునలేరు. ఆయన తయ తోగముచే చాల బాధపడుచున్నాడనియు నందరు నెరుగుదురు. ఆయన దక్షిణాశ్వనోశము పూర్తిగ చెడిపోయిన దని చెప్పవచ్చును. రెండవదియు, రక్తనాళములును గూడ చాలవరకు చెడిపోయినవి. చాల నెలలనుండి యాయన రాజకీయ వ్యవహారములలో నేమియు పనిచేయుట లేదు. ఉపన్యసించుట లేదు. పండితులనలెనే ఆ యన శరీరము బాగుచేసికొనవలె నని రామగాథులో నుండెను. మేజిస్ట్రేటుగారు యాయనను నిర్బంధించుటకు గాని, పిదప విచారణ చేయుటకు గాని కారణ మేమియుగానించదు. అయితే మేజిస్ట్రేటుగారు, నిరాకరణోద్యమములో పాల్గొనుచున్నవారిని బెదిరింపవలసి, తిలకునిధికి నూలుచేయు వారినిన్ని, గ్రామాదులలో ఉద్యమమునకు సహాయముచేయువారినిన్ని నిర్బంధింప నుకట్టిరి. ఇట్లు యేదో కొన్ని నోట్లచేయవచ్చును. కాని అట్లుచేయుటలో సిద్ధాంతమేమియో ననుకూలముగ లేదు. ఈవిషయములో మేజిస్ట్రేటుగారు మరొక నూతన మార్గమును అవలంబించవలసినది. కాని సంయుక్త రాష్ట్రములలో జరుగుచున్న సంగతుల బట్టి మాడగా, సింధులోతప్పు తక్కిన నోట్ల వధికారులు అసహాయోద్యమ మెంత దౌర్జన్య విరహితముగ పనిచేయుచున్న ను దానిని రూపుమాప దలచినట్లు గానించుచున్నది. ఆరీనోదరు లిచ్చిన పశ్చాత్తాప వాబూలములు దుర్వియోగపరుపబడుచున్నవి. అట్లు చేయువారికి సోదరులు క్షమాణ నెందుకు కోరికో యెట్లు కోరికో గూడ తెలియును. అసహాయోద్యమావలంబులను పంగడియవలెనని చేయుచురంతములలో, యీ సోదరులు చేసిన గంభీరకృత్యమునకు దుర్యములు గల్గించుట చాలవ్యర్థమగునది. బీదవారు కొందరు కాల్రాసు కమిటీలలో తేరుకుండ హింసించబడిరి. కాని మరల శాంతిస్థాపన ప్రచారకులలో తేరవలసినదిగా నెంతయో హింస పెట్టిరి. ఈ శాంతిస్థాపక సంఘములు అరాచకము లైనవియు తత్సాధకమార్గములు న్యాయవిరుద్ధ మైనవియు, అధర్మము లైనవియు నై యున్నవి. సంయుక్త రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు, సర్ మైకేలు ఓడ్యయరు ప్రభుత్వమువారు నిర్భయముగ మోహాటము లేకుండ జేసినవనినే మతముగను జంతువును చేయుచున్నారు. ఓడ్యయరుగారు యేదో ఒక నమ్మకమును గల్గియుండి దానిప్రకారము నాయకుల నందరిని వైర్యముతో నిర్బంధించి జరియనాల్సినాటకమును జరిపెను. పంజాబులో బ్రహ్మాయిటుమెంటు చేయునపుడు చేసిన ఘోరములు జరియనువారిని చిత్రవధకంపై మిగుల ఘోరమైనవి. కాని నాయకు లెవరును పట్టుబడకపోవుటచే ననుకొనినవారే

లేరు. సంయుక్త రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు, మెర్వాజిగారివంటి వారివెనకటో తప్పు సాధారణముగ నాయకుల పట్టుకొనరు. రంగయ్యగారినికూడ పట్టుకొనిరి. పండిత జనపాల్లాలుగారును, జో నె పు గారు ను, గూడ నో కే సారి ఒకే విధమున నేరనిరూపణమును గోరినను వీరినిద్దరి నింకను పట్టుకొనలేదు. ఇప్పుడు నేను సంయుక్త రాష్ట్ర ప్రభుత్వమునుగూర్చి యెందుకు వ్రాయుచుంటి ననగా చింతామణిగారు ప్రభుత్వచర్య ను సమర్థించుచు నుపన్యసించుటచేతను, బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునకై, సంస్కరణములను వినియోగపరుచు ఉండ్రులకు నన్ను సహాయము చేయవలసినదిగా ఒత్తిడి చేయుటచేతను యిట్లు వ్రాయవలసి వచ్చెను. ఈసంస్కరణములును, నూతనమంత్రి వర్గమును, నిరంతరశాశికార ప్రభుత్వమును దూరలోచన లేకను నిపుణముగను జరుగునట్లుమాత్రము చేయగల రని నాయుడేశము. మండ్రులు యిష్టములేకను, తెలియకుండను ఇట్టి యధికారవర్గము లోనున్నా రన్నచో, దానివలన పరిపాల నావిధానపు లోపము తగ్గదు. అయితే దానినిబట్టి కొంతవరకు మండ్రులు మంచివా రనవచ్చును. కాని రాజాసాహెబు గారును, చింతామణిగారును వారు చేయుపని తెలిసియే చేయుచున్నారని నా నమ్మకము. వారు నిరాఘాటముగ నీ నిరంతరశాశికార పంజరములో జక్కిరి. అందుచే వారు చేయుపను లన్నియు మంచివి గనే తోచును. ఈవల నున్నచో ఆచేయుపనుల నన్నింటిని తప్పుక నభిక్షేపించెదరు. తూర్పు బాదానులో నొక ఆక్టింగు మున్నీ తనకొడుకుచేత, రాజభక్తిగలవాడనై యుండు నని వారెత్తుకొనుకొని ప్రతి ననిష్ఠించినందులకు జిల్లాజడ్జిగారు సమ్మెండు జేయుటను మహమ్మదాబాదు రాజాగారు సమర్థించిరిని యిడిసెందెంటు పత్రిక వ్రాసియుండెను. ఆ యన ను ఆ ప్రతిపదాభిలు చేయవలసి నదిగా చెప్పి మే 10 వ తేదీని సమ్మెండు జేసిరి. కుమారుడు తండ్రితో గలసియే యుండెను. జూన్ 6 వ తేదీని తనకొడుకు ఆమానుసభకు వెట్టిన దరఖాస్తును దాఖలుచేసి మరల నాయన పనిలో తేరెను. అనగా కొడుకు యొక్క స్వతంత్రము నమ్మి చేసెను. ఈ మున్నీని సమ్మెండు జేయుట న్యాయమేయని దృఢపరుచుటకు రహస్యపుట్టు త్రుప్రత్యుత్తరములు జరిగినసంగతి, దీర్ఘవృత్తిగలవాని కెవనికైన నను బెలియును. దాని నటుండనిండు. ప్రభుత్వోద్యోగులు తమ పిల్లలను అసహాయోద్యమము నుండి తప్పింపవలసినదిగా ఒత్తిడి చేయబడుచున్నారు. మూడేండ్లకిందటి రాజాసాహెబుగారు లైసెన్స్ యిప్పుడు ప్రభుత్వశాకరులకు జరిగెడి యన్యాయముల గూర్చి నాకంపై నెక్కువగా వ్రాసి యుపన్యసించి యుండెడివారు. మండ్రులు, మంచి చెడ్డలలో చింపక నడచుకొనుచున్నారు. మనకు యిప్పుడు ముఖ్యముగ కావలసిన విషయము యేమనగా నిరాకరణ శావలంబులు యాయన్యాయములను, అధర్మములను చూచి మెరగొందక, ప్రపంచమంతటను సంస్కృతల కిట్టి నిర్బంధములు ప్రతిబంధకములు వచ్చునని గుర్తించవలయును. నిర్బంధించువారు మనము తప్పుచేయు చున్నామనియు, దేశమునకు హానిచేయు చున్నామనియు, నమ్ముచున్నారు. వారు మనమవలంబించినయు ద్యమమును నాశముజేయ మాత్రము ననుకట్టియున్నారు. కాన మనము నిర్బంధమును, విజయాదిగ పరిగణించి, దానిని సత్కరించి, మనస్వరాజ్యసంకల్పమును దృఢపరచు దాని నుపయోగించుకొనవలయును.

New lines! Modern Methods! Saraswathi Readers. By P. Raghavendrarao Pantulu B. A., Approved by the Test Book Committee for class reading. సరస్వతివాచక పుస్తకములు ఎరిమెంటరీ స్కూలు బాలిక యాకయోగము గొప్పతనమును కనుగొను తత్వములనుండి స్కూల్ గ్రామీణిని అభివృద్ధి చేసి ఇది తేలిక దుర్గతి అనభవము నుండి తొలగించి చార్మి రాజునొకరావు కుటుంబి, డి. సి. గారిచే మరల వర్ధిల్లుచుండ (బ్రాహ్మణి తెలుగు బిల్లులలోని యెరిమెంటరీ శాఖలకు బాలికల శాతపుస్తకములుగా తెచ్చి బిల్లు కమిటీకాకే అత్యుత్తమ కాలిబడినది. సరస్వతివాచక పుస్తకములు రెండవ తరగతి తెలు అక్షరములు 0 8 0 మూడవ తరగతి ,, ,, 0 4 0 నాలుగవ తరగతి ,, ,, 0 8 0 1, 6, 7, 8 తరగతుల క చదువు అచ్చుతో వున్నది. కలయికాడ ఈ క్రింది విధమునగా బ్రాహ్మణి తెలుగు గోదావరి బుక్కు డిపో, రాజమండ్రి. 2971

మద్రాసు అందు సదరక మరాటా రైల్వే కంపెనీ (లిమిటెడ్)

(ఇంగ్లాండులో ఇంకావ్యాపకము చేయబడినది) నోటీసు

1921వసం॥రం కృష్ణాపుష్కరము.

జిల్లా మునిసిపాలిటీల ఆర్జుననుసరించి ఈ దిగువ తెలుపబడిన ప్రకారము యాత్రస్థుల నుండి సుంకమును వసూలు చేయుటకు సర్కారువారు అనుమతి నిచ్చియున్నారు.

రూ.బి.వై. మూడవతరగతి ప్రయాణీకుడు నఫరు 1 కి 0-1-0 ఇంటర్వెన్యూ ప్రయాణీకుడు నఫరు 1 కి 0-1-0 రెండవతరగతి ప్రయాణీకుడు నఫరు 1 కి 0-2-0 మొదటితరగతి ప్రయాణీకుడు నఫరు 1 కి 0-4-0 బెడవాడకు 30 మైళ్లు కొలల నున్నవారికి ఈ వన్ను ఉండదు. బెడవాడనుండి 30 మైళ్లకు ఆవలనుండు స్టేషనులకు పోవునపుడు తిరిగి వచ్చునపుడు యాత్రీకు లందరును 1921 సం॥రం ఆగష్టు నెల 15 వ తేదీనుండి సెప్టెంబరునెల 7 వ తేదీవరకు ఈసుంకము చెల్లించవలయును. 15-8-21, 7-9-21 తేదీలలో ప్రయాణ మొనర్చువారు కూడ యీ సుంకము నియ్యవలెను.

మద్రాసు గవర్నమెంటువారి కోరికప్రకారము ఈ యాత్రస్థుల సుంకము రైలు చార్జితో కూడనే వసూలు చేయబడును.

యాత్రీకుల సౌకర్యార్థమై నర్సారావుపేట, ఉండవల్లి స్టేషనులకు మధ్య సైమల్ బండ్లు పోవుటకు ఏర్పాటుచేయబడినది. మునుపు కృష్ణా కాలువప్రక్క అని పిలువబడుచుండినదానికే ప్రస్తుతము ఉండవల్లి అను నామధేయ మీయ బడినది. ఇది కృష్ణానదిగట్టునకు మిక్కిలి సమీపమున నున్నది. ఉండవల్లికి ఈ సైమలు బండ్లలో ప్రయాణ మొనర్చునట్టి వారికి మాత్రము రిటర్న్ టికెట్లు యివ్వబడును. (3088)

మొదలం బాలభంజన సమాజమువారు బెడవాడలో కృష్ణాపుష్కర దినములలో ఈ నెల 22 వ తేది లగాయితు, సెప్టెంబరునెల 30 వరకు ప్రతిదినము నాటకములు ప్రదర్శన మొనరింతురు. క. కల్లాభిరామయ్య, కార్యదర్శి.

Vani Press, Bezwada. తెలుగు, ఇంగ్లీషు, హిందీ, ఉర్దూ, దేవనాగరి, అరవములో అచ్చు వ ను లు, బైండుపనులు, రబ్బరుసాంపులు, ఎంక్రేవింగు రిమ్మముగ సరసమైన ధరలకు చేయబడును. కవర్లు, కార్డులు, కాగితములు చపుకగాని దొరకును. ఒకసారి వరిక్షించి చూడండి వాణీ ప్రెస్, బెజవాడ. ఆంధ్ర సేవకుని డెస్క్ 3104

కృష్ణాపుష్కరము మొదలగు మహాత్మ్యవములందు ప్రజాసేవచేయు ప్రతి దేశభక్తునివద్ద ఉండలేగినది. వారణాసి వెంకటసుబ్బారావుగారిచే వ్రాయబడినది. వెల బాలురకు పోస్టేజీసహా 0-4-0 ఇతరులకు 0-6-0. కొద్ది ప్రతులు మాత్రమే గలవు. వలయువారు సేవానాయక్, స్వరాజ్య సేవక సమితి, బెజవాడకు సొమ్ము కంపవలయును.

మనకర్తవ్యము.

పండిత మాలవ్య ఉపన్యాసము.

శ్రీల బాధ్యత.

బొంబాయిలోని ఎంతైన నాటకశాలయందు పండిత మాలవ్య కృతవారమునాడు సాయంకాలము 6-30 గంటలకు మనకర్తవ్యము విషయమై యుపన్యాసించెను.

దేశప్రేమ యవనము

ఉపన్యాసకుడు ప్రారంభమందు తాను లోగడ చేసిన ప్రసంగములో తెలిపిన యంశములను మరలతెలిపి, జాతి తరించుటకు దేశప్రేమ యవనమున నుపయోగపడును.

పదవ శతాబ్దియందు భారతసామ్రాజ్యము, కాబూలు మొదలగునవి, కన్యాకుమారి అగ్రమునకును వ్యాప్తమైయుండెను.

మనము దేశమందు స్వరాజ్యమును ప్రతిష్ఠింపవలసియున్నాము. ఆ పని మాటలవలన కాదు, కార్యము వలన జరుగవలయును.

“మనయం దాదేశప్రేమ ప్రజ్వలించుచున్నదని మనము చూపవలసియున్నది.” ఇదివర కెప్పుడును లేని పరదేశీయులవలన కలుగబోవు యుద్ధము ఇప్పుడు దేశమునకు కల దని వారు నడిచిరి.

సంస్కరణ శాసన మందలి పీఠికను వారు పేర్కొనిరి. కొన్ని యేండ్లయిన తరువాత పార్లమెంటుసభ్యులువారు యోచించి భారతవర్ష మెప్పటికెంత వికాసమును పొందవలయునో నిర్ణయింతురని పీఠికలో కలదు.

“మనయం దాదేశప్రేమ ప్రజ్వలించుచున్నదని మనము చూపవలసియున్నది.” ఇదివర కెప్పుడును లేని పరదేశీయులవలన కలుగబోవు యుద్ధము ఇప్పుడు దేశమునకు కల దని వారు నడిచిరి.

సంస్కరణ శాసన మందలి పీఠికను వారు పేర్కొనిరి. కొన్ని యేండ్లయిన తరువాత పార్లమెంటుసభ్యులువారు యోచించి భారతవర్ష మెప్పటికెంత వికాసమును పొందవలయునో నిర్ణయింతురని పీఠికలో కలదు.

“మనయం దాదేశప్రేమ ప్రజ్వలించుచున్నదని మనము చూపవలసియున్నది.” ఇదివర కెప్పుడును లేని పరదేశీయులవలన కలుగబోవు యుద్ధము ఇప్పుడు దేశమునకు కల దని వారు నడిచిరి.

రాక తప్పుదు. తాము జన్మించిన దేశపు గౌరవమును గాపాడకుండ చనిపోకూడదు. ఇందుకొరకు స్వలాభము నెవరును పొటించ కూడదని ఉపన్యాసకుడు తెలిపెను.

శ్రీల బాధ్యత.

మనము పౌరులము గనుక మనము దేశములో నెలకొల్పిన ప్రభుత్వమునకు తోడ్పాటు చేయుట విధాయకము. మనము సంకల్పించిన యెడల మనము చేదేశ స్వతంత్ర్యాన్ని మైన సామ్రాజ్యమునందు పౌరులము కాగలము.

మనము దురదృష్టవశాత్తే మనకున్న అధికారమును ప్రయోగించుకొన లేకుంటిమి.

దేశమునందు శాంతిని న్యాయమును ప్రతిపాదించుటకు మనము పన్నులు చెల్లించుటకు సంసిద్ధులమై యుండవలయును. ప్రజల ఇష్టానుసారము పన్నులు కట్టవలయును.

తగిన కట్టుదిట్టములున్నయెడల మనము స్వరాజ్యమును ఒక్కదినములో సంపాదించగలము. కాని ఆకట్టుదిట్టములు లేనియెడల చాలా సంవత్సరములు నిరంతరక్రియ జేయవలెను.

సివిలు సర్వీసు.

సివిలు సర్వీసు శాఖలో అన్ని శాఖలలో వలెనే భారతీయుల సంఖ్య చాలరక్తము. మనము ఈ అన్యాయము లన్నియు జూచి తొందరపడరాదు.

మన భారతీయులకు మామూలు సైనికశిక్షను గలపికే గాని పెద్దయుద్ధోగములలో తరీక్షితు చేయలేదు. “ఆంగ్ల సైనికులను రక్షకభటులును, మిసరిహద్దులను గాపాడుటకు గావలసినంతకాలము మిర స్వరాజ్యమున కన్నర్థులని విమర్శలు మనమవిమర్శించెదరు.

తక్షణమేనా లేక క్రమముగానా?

బాధ్యతాయుత పరిపాలన తక్షణమే గావలయునా క్రమముగా కావలయునా యని కొందరడిగెదరు. తక్షణమే గావలయును. ఆంగ్ల దేశము 150 సంవత్సరములనుండి పాలించుచున్న దేశమును తక్షణమే నడలుట కొంచెము కష్టమైన పనియే.

యభారము లంపియు. యుద్ధము జేయుటయందు ఆంగ్లేయులు బాంబులకు పిరంగులకు జంకరు. కొంతమంది ఆంగ్లేయులను జంపినంతమాత్రమున మిగిలినవారు తమకని దీర్ఘకాలమున గాని ఏమాత్రమును లొంగరు.

ఎన్ని సంలలో స్వరాజ్య మిచ్చెద మని వారు జెప్పిరి? 5 సంవత్సరముల 10 సంవత్సరముల లేక 15 సంవత్సరముల? దీనికివారు సమాధానము జెప్పవలెను.

నిజముగా ఆంగ్లదేశము భారతవర్షమునకు స్వాతంత్ర్య మిచ్చుటకు నిశ్చయించుకొనిన యెడల దేశరక్షణాధికార మంతయు భారతీయుల కియ్యవలెను.

దేశరక్షణకొరకు ప్రతిరాష్ట్రమునందును ఒక్కొక్క దేశరక్షణసంఘ ముండవలెను. దానికొక, జిల్లాలలోను తాలూకాలలోను గ్రామములలోనుగూడ ఇట్టిసంఘము లుండవలెను.

ఆర్థిక సభ్యులు

ఆర్థిక సభ్యుడు గూడ భారతీయుడే అయియుండవలెను. సర్ డి. ఇ. వాచా, డబ్లివడల్ ఐర్లెండ్ లుగూడ ఆంగ్లేయులకంటె ఆర్థిక సమస్యలను ఎక్కువగా గుగుగ పరిష్కరింపగలరని వారు చెప్పిరి.

వర్తకము-పరిశ్రమలు.

వర్తకము, పరిశ్రమలు భారతీయుని అధికారముక్రింద నున్నయెడల చాలదేశీయపరిశ్రమ లభిస్తుంది పొందెడిది. ఆంగ్లేయుడే అధికారియయినయెడల ఈ దేశములో ఆంగ్లేయుల పరిశ్రమలు వృద్ధిజేయుటకు ప్రయత్నించును గాని భారతీయుల పరిశ్రమలు వృద్ధిపొందించుటకు ప్రయత్నింపడు.

అనంతరము సివిల్ సర్వీసును గురించి ఇట్లు వారు చెప్పిరి. “సివిల్ సర్వీస్ పరీక్షలు ఈదేశముననే జరుపవలెను. భారతదేశీయులు ఈపరీక్షకొరకు ఇంగ్లండుదేశమునకు వెళ్లగూడదు.

అధ్యక్షుల పవన్యాసకులకు కృతజ్ఞతా వందనములు దెల్పి సభ ముగించెను.

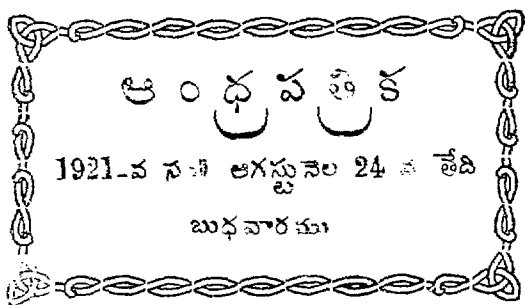
గుంతకల్లునందు రాయసాహెబు మిగుతల హంపయ్య గారిచే నిర్మింపబడిన వైద్యశాలను ఈ నెల 20 తేదీన సర్ పి. త్యాగరాయకృష్ణగారు తెరచిరి.

హిందీ బాలల శిక్ష.

ప్రతి 1-కి పోస్టు ఖర్చులు సహా 0-9-0.
మనియార్డరు ఖర్చు 0-2-0

తల్లిలియముద్రణము పూర్తి అయి విక్రయము నకు సిద్ధముగ నున్నది. ఇది వరలో మాకు దరఖాస్తులు వంపిన వర్తకులకును, ఇతరులకును ఈ గ్రంథముల వంపు నేర్పాట్లు చేయుచున్నాము. ఈ గ్రంథ విక్రయమువలన సామ్యులెయు తిలక్ స్వరాజ్యనిధికి సమర్పించబడు కాన వివీలు తిరుగ గొట్టక గౌరవించెద రని కోరుచున్నాము.

హిందీ మొదటి పాఠకము తయారగుచున్నది. ఇంక పక్షము రోజులలో వెలువడగలను. కావల సినవారు దరఖాస్తులు వెంటనే వంపవలెను.

ఆంధ్రోద్యమాశయము

సహాయజ్ఞా: ప్రజా స్పృహ, పురోవాచ, పశుపతి, అనేక ప్రగతివ్యక్తులు వో స్పీష్టకానుధుక్.

మానవాశయములు దేశ కాల పాత్ర స్వభావ ముల ననుసరించి భిన్నముగ గోచరం తై నను గమ్యస్థానము మాత్రము పునఃపాఠసాధన ముగ నున్నది. ఆంధ్రోద్యమమునకు స్వరాజ్యోద్య మమునకు నానాజాతిసభోద్యమమునకు శరణ్యము మానవధర్మాభ్యుదయము. మానవ ధర్మాభ్యుద యమున కనాదిపండియును వ్యష్టిజీవనమున కును సహజజీవనమునకును గల ప్రతిఘటనమే ప్రతిబంధకారముగ నున్నది. నానాజాతిసంఘము స్వరాజ్యోద్యమము ఆంధ్రోద్యమము మానవజాతి యందు సమానధర్మమును ప్రతిపాదించి పురు షార్థమును ధర్మసాధ్యము చేయుటకు బ్రయత్నిం చుచున్నను వ్యష్టిలాభములు సమష్టిప్రయోజన ములు ధర్మార్థకాముల ప్రయత్నములను విఫలము చేయుచున్నవి. విద్యావంతులు విద్యాభి మానమును ధనవంతులు ధనాభిమానమును రాజ్యాధికారు లధికారాభిమానమును బలవంతులు బలాభిమానమును స్వప్రయోజనములకు వినియోగించుచు ధర్మప్రయోజనములను నాశనముచేయు చుందురు. స్వప్రయోజనారాధనమునందును స్వభావా రాధనమునందును శరమార్థ దర్శనమును కేయలు ప్రభు ప్రమాదములకు బాలగుచుందురు. ప్యాభిమానము ధర్మస్వరూపమును దూరస్థము చేయుచుండును. స్థిరశాంతిస్థాపనమున కేర్పడిన నానాజాతిసభ స్వప్రయోజనముల నారాధించి ధర్మప్రయోజనములను గోల్పోయినది. నానా జాతిసభకు ధర్మసంస్థాపనమే లక్ష్య మైనపుడు తుర్కీ-గ్రీకు యుద్ధము జర్మనుపోలాండు సంరంభ ము ఖలాఫతు సమస్య గలుగనేరవు. వ్యష్టులందు ధర్మారాధనము సాధ్యమైనపుడే విశ్వసమష్టిజీవ నమునందును ధర్మారాధనము సాధ్యము గా గలదు. సమష్టిజీవనమునకు మూలాధార మైన వ్యష్టిజీవనవికాసమునకును ధర్మనిర్మాణమునకును మహాప్రయత్నములు వర్తమానకాలమునందనంత ముఖములను జరుగు చున్నవి. నిమ్న జాత్యుద్ధ

రణమునందును బ్రాహ్మణేతరోద్యమము నందును ఆంధ్రోద్యమము నందును స్వరాజ్యోద్యమము నందును మహమ్మదీయోద్యమము నందును అసియా ఖండోద్యమము నందును విశ్వమాన ప్రాద్యమము నందును నేకమైన ధర్మనిర్మాణోద్య మము గోచరమగుచున్నది. ప్రజలు స్వార్థప్రతి పాదకమైన యభిమానమును విడిచి కర్తవ్యప్రద మైన యజ్ఞారాధనమును జేయుటకు వ్యష్టివికా సము మూలబీజముగ నున్నది. వ్యష్టిజీవనము నందును సమష్టి జీవనమునందును సమానముగ ధర్మవికాసము గలుగుటకు విశ్వ మంతయు దేశ కాలపాత్రస్థితుల కనురూపమున వికసితవలసి యున్నది. ఆంధ్రోద్యమాశయములును నవధర్మ వికాసమున కేర్పడినవిధము నాంధ్రోద్యమవికా సము విశదము చేయుచున్నది.

ఆంధ్రోద్యమాశయములను ఆరంభదశయం దు నాయకులు నిరసించిరి. అధికారులు పరిహసించిరి. జాతీయవాదులు నిందించిరి. ప్రజలు శంకించిరి. ఇపు డాపరిహాసములు నిందలు శంకలు మాయ ములయినవి. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రనిర్మాణమే స్వరాజ్యస్థాపనమునకును వ్యష్టివికాసమునకును సాధనమని యధికారులు జాతీయవాదులు ప్రజలు విశ్వసించుచున్నారు. ఆంధ్రవ్యష్టివికాసము భారత సమష్టివికాసమునకు దోడ్పడగల విధమును నాంధ్రదేశము వ్యక్తముచేయుచున్నది. భారత జాతీయమహాసభ నిర్ణయించిన స్వరాజ్యయాగ మును నాంధ్రదేశము పరమోత్సాహముతో నిర్వహించుచు భారతజాతీయసమష్టి వికాసమునకు యథాశక్తిని దోడ్పడుచున్నది. స్వరాజ్యయాగము ధర్మయాగమనియును పశుబలయాగము గాదని యును నాంధ్రులు గ్రహించిరి. గాంధీమహాత్ముని ధర్మోపదేశములను ఆంధ్రులు గ్రహించి ధర్మయార్గమున నడుచుచున్న విధమును ఆంధ్ర దేశము నందలి ప్రశాంతస్థితి విశదము చేయుచున్నది. అధికారులు మద్యనిషేధనబాధకులను కఠినదండనల కు బాలు సేయుచున్నను ప్రజలు నిర్భయముగ నిరాటంకముగ ధర్మనిర్వహణమును జేయుచున్నారు. ప్రతిదినము కల్లుసారాయి వీలము పాటలు నిలిచిపోయినటులును తగ్గిపోయినటులును వార్తలు తెలుపుచున్నవి. అధికారులు సామదాన భేదదండనోపాయములను వినియోగించి ప్రజల కార్యపరత్వముకు భంగము చేయుటకు విశ్వప్రయత్నములను జేయుచున్నారు. ప్రజలను విడదీసి పాటలను బాడించుచున్నారు. ఏనేరమును మోపి ప్రజలను శిక్షలకు బాలుసేయుచున్నారు. ఎన్ని యో తంత్రములను బన్నుచున్నారు. ప్రజాప్రతి నిధులైన మంత్రులైనను మద్యనిషేధమునకు సానుభూతిని జూపజాలకున్నారు. అధికారుల నిర్బంధములు ప్రజలయందు బ్రతిఘటనభావమును గలుగ జేయుచున్నను. ప్రజలహింసాధర్మమును మఱచి ఒకసారి ప్రతిఘటనమునకు బూనిన కేరళదేశము నందు సంప్రాప్తమైనభీభత్సమే ఆంధ్రదేశమునందు ను సంప్రాప్తము గాగలదు. బలిభూతములెపుడును బలిని బ్రతిఘటనమునకు గోరుచుండును. ఆంధ్రుల ప్రవృత్తులై ఏలోపమును జేసినను ఆంధ్రోద్యమ మునకును స్వరాజ్యోద్యమమునకును ధర్మోద్యమ మునకును గళంకము వాటిల్లును. ఆంధ్ర దేశమున హయోద్యమ మునందు జూపిన యుత్సాహమునే స్వరాజ్య నిర్మాణసాధనములందును జూపుచున్నది. స్వదేశవత్ప్రనిర్మాణమునం దాంధ్రదేశము పరమోత్సాహముతో బని జేయుచున్నది. అన్ని రాష్ట్రములవాడును ఆంధ్రదేశవత్ప్రయులై పరుగులిడుచున్నారు. సెప్టెంబరుమాసాంతమునకు

విదేశవత్ప్ర బహిష్కారము స్వదేశవత్ప్ర నిర్మాణము సాధ్యము గావలసియున్నది, ఆంధ్రులు వారి సంపదలను ప్రజాశక్తిని వత్ప్రనిర్మాణమునకై వియోగింపవలసి యుండును. ఇపుడు సభలకు ప్రసంగములకు హారతాళములకు దౌర్జన్యములకు గాలము గాదు. స్వరాజ్యము మన కార్యముల మూలముననే పరితక్తము గావలసి యున్నదని గాంధీ మహాత్ము డనవరతము బోధించుచున్నాడు. ప్రజ లిపుడు ధర్మయాగమును జేయుటకు బూనుకొని యున్నారు. ధర్మయాగమును ధర్మయార్గమునను నిర్వహించిన యాంధ్రోద్యమాశయము సఫలమై స్వరాజ్యాశయము సఫలము గాగలదు. ధర్మోద్యమ మమోఘముగ సఫలము గాగలదని మహాద్యమములన్నియును బోధించుచున్నవి. బ్రాహ్మణేతరనాయకులు గా! కూర్మా వేంకటరెడ్డి నాయుడుగా రాంధ్రోద్యమధర్మమునం దు వారికి గాఢమైన విశ్వాసముగలదని ఇటీవల కచ్చయప్ప కళాశాలయందు జరిగిన సభయందు వ్యక్తముచేసిరి. ఆంధ్రదేశమునందు విజృంభితమైన ప్రజాధర్మశక్తి ఆంధ్రోద్యమమునకు ఫలమని నిరాటంకముగ జెప్పవచ్చును. ఆంధ్రులు ధర్మకరాయణులై ధర్మయాగమును నాత్యధర్మనిరతులై వర్తమాన విషమదశయందు నిర్వహించి ఆంధ్రరాష్ట్రమునకును స్వరాజ్యమునకును నాధారమైన యాంధ్రవ్యష్టివికాసమును స్థాపించి భారతసమష్టి జీవనమునకు దోడ్పడుటకు భగవంతు డను గ్రహించు గాత!

శబ్దార్థ

పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు బాంబాయి నగరమునందు గత శుక్రవారమునం దిచ్చిన యువన్యాసములో, స్వరాజ్యవశ్యకత గూర్చి భావగర్భితముగ ముచ్చటించిరి. జాతీయ పునరుద్ధరణమునకు మాతృదేశాభిమాన మెటుల యవసరమో వివరించి, హిందూదేశము సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును కొనసాగించుటకు అర్హత జెందియున్నదని స్పష్టముగ నివేదించిరి. స్వరాజ్యము మనకు వచ్చునా లేదా యని ప్రశ్నింప నక్కరలేదు. స్వరాజ్యము మనదియే యనియు, ప్రజలు తమ ధర్మమును నెరవేర్చుచో ఏ శక్తియు వారి మనోరథసాఫల్యము నాటంకపరుప జాలదనియు, మాలవ్యాగారు నడివిరి. ప్రజలు తమ బాధ్యతను నిర్వహించుటకు, స్వార్థమును త్యజింప సంసిద్ధులై యుండవలెనని, వారు మోచ్చుచిరి. ఆశ్చర్యపరిభిని గాంచిన జాతి గమ్యస్థానము జేరుట నులభము. మాలవ్యా గారికి ప్రజాశక్తియందు బలముగ నమ్మకము గలదు. తగిన ఏర్పాటు లున్నయెడల స్వరాజ్య మును ఒక్క దినములోపల సంపాదించవచ్చునని మాలవ్యాగారు మోచ్చుచిరి. బ్రిటిషు రాజనీతి జ్ఞులు ప్రజలకు స్వపరిపాలనా శిక్షణ మొనగెద మని వలికి, పిమ్మట నేనదోవ త్రొక్కిరి. బ్రిటిషు సైనికులు సరిహద్దు లొగనులను కాపాడవలసి వచ్చినపుడు సంపూర్ణస్వపరిపాలనము సాధ్య పడదని విమర్శకులు చెలిపెడి మామూలు వాదమునకు సమాధానము జెప్పుచు, ఇదియే స్వపరిపాలనాసిద్ధికి ప్రబలమగు సభ్యంతరమగుచో, బ్రిటిషు సైనికులను ఆఫీసరులను వెంటనే తొలగించినయెడల దేశపరక్షణ బాధ్యతను తాను వహించెదనని, మాలవ్యాగారు ధైర్యముతోబలికిరి. ఇక స్వరాజ్యమును తక్షణమే స్థాపింపవలయునా లేక అంతరిముల వెంటడియా అను ప్రశ్నకు జవాబిచ్చుచు, ఇందుకు రెండుమార్గము

లు గలవనిరి. ఒకటి కనుబల్ల ప్రయోగము. ఇందు వలన హిందూ దేశమునకు ప్రయోజనము లేదని, మాలవ్యాగా రనిరి. ప్రజాభిప్రాయప్రబల్యము వలనను, సంధివలనను స్వరాజ్యమును సంపాదించుట రెండవపద్ధతి. భారతజాతి యంతయు సంపూర్ణ స్వపరిపాలనమును అనుభవించుటకు నిశ్చయము బూనియున్నదని, ఆంగ్ల దేశము గ్రహించినేని, వెంటనే దానిని హిందూ దేశమునకు ప్రసాదించునని మాలవ్యాగారు దృఢవిశ్వాసముతో నుడివీరి. మాలవ్యాగారిని, ప్రజలును, పాలకులును కలసి, గౌరవించుచున్నారు. మాలవ్యాగారి యుపన్యాసముబట్టి, అన్ని కక్షములవారును దేశమునకు స్వరాజ్యార్హత ఇచ్చుడే కలదని నమ్ముచున్నట్లు, పాలకులు గ్రహించవలయును. వివిధ రాజకీయ కక్షములలో స్వరాజ్య సంపాదనా సాధనములగూర్చి భేదముండవచ్చును గాని, గమ్యస్థానమువిషయమై గాని, ప్రజల యర్హతవిషయమై గాని భేదము గనుపించుట లేదు. అందుచే ప్రజాభిప్రాయము గనుబల్ల కందరును నైక మత్యముతో బనిచేయువలయునని, మాలవ్యాగారు గోరిరి. స్వరాజ్యదీక్షను బలపరచుటకు కాంగ్రెసు సభ స్వదేశ ప్రతానుష్ఠానమును విధినినది. మహారాటాపత్రిక సూచించినట్లు స్వదేశ ప్రతానుష్ఠానం దే స్వరాజ్యముగలదు. గాంధీమహాత్ముడు స్వరాజ్యయోగమును స్వదేశ ప్రతానుష్ఠానం దు కనుగొనవలెనని ప్రబోధించియుండెను. గాంధీమహాత్ముని ప్రబోధము, ప్రజల సంకల్పము త్వరలో నెరవేరుటకు తోడ్పడు గాక!

గుంటూరు నిర్బంధములు: ప్రచురణ శాఖవారి సమాధానము.

గుంటూరు నిర్బంధముల విషయమై ఆంధ్ర పత్రికయందు జూలై 25 వ తేదీని బ్రచురించిన వ్యాసమునకు గుంటూరు కలెక్టరుగారు దెలిపిన సమాధానమును ప్రచురణ శాఖ ప్రచురించిన ప్రచురణయు పేరొకచోటను బ్రచురింపబడినది. ఆంధ్ర పత్రికలోని వ్యాసమును సమాధానమును జదివినపుడు రెండు వ్యాసములందునుగల భేదదృష్టి విశదము గాగలదు. దేశభక్త కొండ వెంకటకృష్ణయ్య గారిని డిప్యూటీ కలెక్టరు గుంటూరు రావుగారిని జరిగిన సంభాషణమును నడిచిన వ్యవహారమును సమాధానమునందు వివరింప బడలేదు గాన ప్రస్తుతము దానిచర్చకు బూనుకొనుట యశవసరము. గుంటూరు రావుగారి చర్య తంతవరకు శాసన బద్ధముగా సంపూర్ణముగ దెలిసినగాని నిర్ణయించుటకు వీలులేదు. ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారును మాడ భూమి నరసింహాచారిగారును కల్యాణుడు అటవీ నిర్బంధములకు విచారించుటకు పోయినట్లులు మాకు జేరిన తంతి వార్తలందుగలవు. ఆవిషయము వ్యాసమునందు దెలుపబడినది. కలెక్టరు వ్రాసిన సమాధానమునందు గౌరణము తెలుపబడలేదని వ్రాయుటకు గౌరణము తెలియకున్నది. లక్ష్మీనారాయణగారిని నరసింహాచారిగారిని న్యాయ శాస్త్ర విధానము ననుసరించియే శిక్షించినట్లులు తెలిపి యుంటిమి. శిక్ష 107 వ శ్లోను ననుసరించి ఒక సంవత్సరపు సామాన్యశిక్ష విధింపబడినది. వ్యాసమునందు 144 వ శ్లోను ననుసరించి ఒక సంవత్సరము కఠినశిక్ష విధింపబడినదిని తెలిపినందులకు చింతింపచున్నాము.

విచారాంశము శిక్షలు దండన శాస్త్రము ననుసరించి వేయబడినను నిర్బంధమార్గము నవలంబించుచున్నవో స్వతంత్రమార్గము నవలంబించుచున్నవో నిర్ణయించవలసి యున్నది. మానవుల నిత్యకృత్య ప్రవర్తనమునకు 123, 144 సెక్షన్లు

లను వాడుట నిర్బంధవిధాన మని నాగరక దేశ వ్యవహారములు విశదము చేయుచున్నవి. లక్ష్మీనారాయణగారు నరసింహాచారిగారు ప్రజల కధికార తీరస్కారమును బోధించినట్లులు నిశ్చయము గ దెలిసిన వారిని ఆనేరములకు విచారించి శిక్షించుట న్యాయమార్గము గాని వాగ్బంధమును ప్రచారభంగమును జేయుట న్యాయమార్గముగాదు. అసహాయోద్యమ ధర్మావలంబకులైన లక్ష్మీనారాయణ నరసింహాచార్యులుగారులు పూచీఖత్తు నిచ్చుటకు నిరాకరించుట సహజము అధికారులవలంబించుచున్న మార్గము నిర్బంధమార్గమని అన్ని ప్రాంతములవారును నమ్ముచున్నారు. మధ్యపరగణాలయందును సంయుక్త రాష్ట్రములందును నీ విధాన మవలంబించుట బడుచున్నపుడు దానికి నిర్బంధవిధానమును పేరేర్పడినది. శాంత స్థితియందు ప్రజలకు వాగ్బంధమును సంచలన బంధమును గలుగజేయుట నిర్బంధముగ గ్రహించబడుచున్నది. అధికారులవలంబించుచున్న నూతన విధానము నిర్బంధవిధానమో స్వతంత్రవిధానమో ప్రచురణ శాఖాధికారి నిర్ణయించు గాక!

కెనియా కాలనీ

కెనియా కాలనీలో, భారతీయుల హక్కులను గుర్తింపవలదని, డెయిలీ తెలిగ్రాఫు పత్రిక గగ్గోలు బెట్టుచున్నది. లేనియెడల, బ్రిటిషు తూర్పు ఆఫ్రికా, హైలంద రాజ్యముగ మాటునని, భయపడుచున్నది. సంఖ్యలో భారతీయులు అధికముగ నున్నారని, ఈపత్రిక అంగీకరించుచున్నది. అటులగుచో ఆభాగమునకు బ్రిటిషు ఆఫ్రికా యని ఏల పేరిడవలయునో తెలియదు. ఇంగ్లీషువారు చేసిన కష్టమునకు భారతీయులు ఫల మనుభవించుచున్నారట. అనుభవించుట తప్పగాదు. కాని, తూర్పు ఆఫ్రికాను కాపాడినది, భారతీయులు. దాని నింతవరకు చెప్పుటనోడ్చి ఫల వంతము గావించినది భారతీయులు. భారతీయుల నాభాగమునకు గొనిపోయినది ఆంగ్లేయుల ప్రోత్సాహమే. ఇట్టిస్థితిలో వారిని నీచముగజూచి, జన్మస్వాతంత్ర్యమును దొలగించుటకు కఠంబెద్దియో తెలియదు. భారతీయులు తమ ప్రజ్వలన ముందుకు వచ్చుచున్నారు గాని, ఇతరుల సాయము చేగాదు. వర్తకమునందేమి, వ్యవసాయమునందేమి, వారు తమ తెలివితేటల జూపుచున్నారు. రాజ్యాంగవిషయములలో తమకు చేజిక్కిన యవకాశములను గైకొనుచున్నారు. భారతీయుల హక్కులను భంగపరుచుటకు తెలిగ్రాఫుపత్రిక ఆఫ్రికా దేశీయుల రక్షణము నొక సాకుగ దెచ్చినది. ఆఫ్రికా దేశీయుల రక్షణమునకు భారతీయుల హక్కులను తొలగించ నక్కరలేదు. ఆఫ్రికా దేశీయులకు స్వపరిపాలన మొనగుటయే, ఇందుకు మార్గము. ఆపనిజేయుటకు, తెల్ల వార లిష్ట పడుటలేదు. భారతీయుల దేశమున విదేశీయులగుచో, తెల్ల వార లంతకన్నను విదేశీయులేయగుదురు. భారతీయులను కాలనీల యన్నిటియందును నిలువ నీడ లేకుండజేయుటకు తెల్ల వార లీమార్గముల నవలంబించుచున్నట్లు, తేటకడుచున్నది.

జి. బి. రైల్వేమిడి కంపెనీవారా, నైహతి ప్రేమమలమధ్య ఒక నిరోధియొక ప్రయాణికుడు ఆత్మహత్యగాించుటకు యత్నించుచుండగా పోలీసువారిచే బట్టుకొనుటెను. వారతనిని సియాట్లా పోలీసు మేజిస్ట్రేటు కొద్దుకు దీసికొని వెళ్లిరి. ఆతని భార్య గతించెను. అంతట తన ఇద్దరు పిల్లలను ఆంగ్ల దేశములో తన మడిగారి దగ్గరకు పంపెను. ఈలోగా తనను ఉద్యోగమునకు పోగొట్టుకొనెను. ఆత దంతట విసుగుకొని, ఆత్మహత్యచేయుటకు ప్రయత్నించెను. మేజిస్ట్రేటు తనకిది 100 ల జరిమానానువిధించెను.

నెల్లూరు మండలమున కాంగ్రెసు ప్రచారము

విదేశపత్రికదహనము

మా కాంగ్రెసు సంఘపక్షమున నెల్లూరునందు మహిళలు చేయబడిన విదేశపత్రికదహనము ఈనెల 25 తేదీ సాయంకాలము గాంధీ చౌకులో (పొగతోట) దహనము చేయబడును. ఆలోజ్ఞే ఖద్దరు ఊరేగింపు జరుగును. ఖద్దరుపత్రికములను ధరించువారే సభకు వచ్చుటకును ఊరేగింపులో పాల్గొనుటకును అర్హులు.

కల్లు అంగళ్ళ పాటలు

సెప్టెంబరు 2-3 తేదీలలో మా మండలమునందు దొరత నమువారు సర్వశక్తిధారవోసి కడపటి ప్రయత్నము కాబోలు పట్టుదులతో చేయబోవుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. జిల్లాయందు 24 ప్రదేశములలో ఒకేదక్క నేలములు జరుగును. మండల వాసు లందరును పాటలనాటక సహాయముచేయ భాగ్ధికులు.

శుక్ల స్వదేశసంత

శుద్ధస్వదేశ సంత సెప్టెంబరు 10-11 తేదీలు శనివారము. ఆదివారము జరుగును. స్త్రీలకు ప్రత్యేక కాలము నిర్ణయింపబడినది. కాంగ్రెసు కమిటీవారు స్వదేశ పత్రికముల అంగడి పెట్టి లాభములేక విక్రయించి ఇతర అంగళ్ళ వారు ఎక్కువలాభములు తీయకుండ జేయుచున్నారు.

నిర్బంధపెట్టి పని చేయించుకొనుట

సిహ్వా, ఆగస్టు 28:—పంజాబు ప్రభుత్వమువారి టెల్లు ప్రకటించుచున్నారు. సిహ్వా, బుహూను గ్రామములమధ్య నుండు హిందూస్థానము-తిబేతురస్థామిద నిర్బంధపెట్టిపనిచేయించుకొనుటను గురించి ఆనేకమంది మొరపెట్టుచుండ ప్రభుత్వమువారు గతవర్ష బుతువునం దావద్ధతని సంపూర్ణముగ మార్చివేయుటకు గడంగిరి. కొటగిరియందలి బ్రిటిషురాజ్యములో నిర్బంధపెట్టి పనిచేయించుకొనుట పూర్తిగ నిలిపివేయబడినది. విభక్తకర్మములను నిర్వహించుచున్న ప్రభుత్వోద్యోగులు మాత్రమే కొంత వరకు బలవంతపెట్టి పనిచేయించుకొనవచ్చును. సంస్థానాధిపతుల రాజ్యములందు గూడ కొన్ని మాత్రసంబంధన లేదరచబడుచున్నవి.

భారత దేశమందలి ధార్యములను ఎగుమతిచేయుట

సిహ్వా, ఆగస్టు 28:—భారత ప్రభుత్వమువారి టెల్లు ప్రకటించుచున్నారు:—భారత దేశమందుండెను వైద్యమునకు తప్ప ఎగుమతిచేయుటకుగాని, ఇంకెందుకు గాని భారత దేశమువారు గోదుమలను కొనుటలేదు. హిందూమహాసముద్రమునందలి కొన్ని దేశములకు దప్ప, ఇతర పదార్థముల కచ్చటికి గాని గోధుమలు గాని, పిండిగాని ఎగుమతి చేయబడుటలేదు.

పచ్చిమ గోదావరిజిల్లా దేశభక్తులకు హాచరిక:—యన

ము మద్యపాననిషేధన దండయాత్రయందు విజయము గాంచితిమి. తిరిగి పచ్చిమ గోదావరిజిల్లాయందు, అనగా తణుకు, భీమవరం, ఏలూరు, ఎర్నూరు, సర్పాపురం తాలూకాలయందు పడిపోను రోజులలోపుననే దుకాణములు తిరిగి పాట పెట్టబడునని తెలియవచ్చుచున్నది. ఈ సందర్భమున మునుపటివలె తాలూకా ముఖ్యపట్టణములయందు మాత్రమే పాటలు పాడక తాలూకాలో నచ్చటచ్చట వొకేరోజున పాటలు పాడుదురనియే తెలియుచున్నది. కాన జిల్లాప్రజలందరును మునుపటికంటె ఆనేక రెట్లధికోత్సాహముతో తమతమ గ్రామములయందు కలారీలనున్న పాటపాడు యితర కులస్థులనున్నా విసయపూర్వకముగా త్రాగుడుభూతము పారద్రోలదని ప్రార్థించి పాటలుపాడకుండునట్లు తగువిధములను గావించ ప్రార్థితులు.—దండనారాయణరాజు: యర్రపల్లి మంగయ్య, కార్వడప్పలు.

జి. బి. పి. రైల్వేలో రయిలు ఉద్యోగులకు వేతనములను పంచి పెట్టుచుండెన శాంతారాం నేలుగారిని, ఆతనిబంధువులను రైలుపెట్టెయందే చంపి, వారిదగ్గర నున్న రు 31000 లను అపహరించినట్లు జి. జి. మారిస్, జి. యస్. డెన్నిసెట్ అను నిద్దరు ఆంగ్లో-హైందవులు ఆరెస్టుచేయబడిరి. వారిమీది కేసు దేవలాలి (బొంబాయి రాష్ట్రము) యందు విచారించబడుచున్నది.

మ్యానిషన్సు బోర్డుకేసులో కొందరు నిందితులను వదలి పెట్టుట వాణిజ్యనీతికి భంగకర మని కలకత్తానగరమందలి రోటరీ క్లబ్బుసభ్యులు తీర్మానించుకొనిరి.

నాకొఖానా కేసు విచారణ ఇంకను లాహోరులో జరుగుచున్నది.

మా పిల్లల అల్లరులు

I

[యాకుబు హుస్సేనుగారు మాకిట్లు వ్రాయుచున్నారు]

నేను బొంబాయినుండి వచ్చిన పిదప, మలబారులో నీ మధ్య జరిగిన అల్లరులగుర్తి మద్రాసు వార్తాపత్రికలలో చాచి తిని. నేను చెరసాలనుండి విడుదలయైనప్పటి నుండియు, మలబారునుండి, విపరీతవార్తల వినుచుంటిని. కిలాఫతు, కాంగ్రెసు ప్రచారములు, మాపశాలకు ఆత్మసంయమమును ఆచరణలో పెట్టుమని సలహా నిచ్చిరి. కాన వారేమియు తిరుగబడకుండుటను సం దుచేసికొని, పోలీసువారు, మాపశాల సాంఘికమత సమావేశములలో జోక్యము కలుగజేసికొనుచుండిరి. వారి మనసులకు చాల బాధ కలుగజేసిరి. దురంత కృత్యముల జేసిరి. ఏదోచిన్నచిన్న కారణములు జూపించి నైద్యయనక నాయకులను పట్టుకొనిరి. వారిని అధికారులయెదుట బెట్టి కిక్కించుటయో తిట్టుటయో జేయుచుండిరి. మతవిషయక ఉపన్యాసములపై జరుగగలయెడల సభలను జంతులేక నాపినేసిరి. అహింసనే బోధచేయుచున్న కిలాఫతు కాంగ్రెసు ప్రచారకుల నెక్క పెట్టున నక్కడ హింసించిరి. ప్రభుత్వోద్యోగులు కిలాఫతుకు విరుద్ధముగ నొక ప్రచారమును గావించుచుండిరి. ముల్లాలనువారు ఈ సందర్భమునకేయు నుపన్యాసములు ప్రభుత్వమువారుజేయు నిర్వహణధానములకంటె నెక్కువ ప్రకోపము గలుగజేసెను. ఈ ప్రభుత్వమువారి జీతముపుచ్చుకొని మాచేయు మోట్లలు ఆంతటను పోయి పనిచేయుచుండిరి. ఇవి అన్నికి యింకా పనులతోడు చేసిన నట్లాయెను. అసలు ముఖ్యమైన విషయమేమనగా మాపశాలకు తోటిమతస్థులగు ఉలేమాలను ప్రభుత్వమువారు తక్కువగ నిష్పంధ పెట్టి బాధజేయుచున్నారు. నేను నిష్పంధి. పుణిజన్మపట్టి నుండియు ప్రభుత్వమువారు ఉలేమాలను పట్టుపట్టిబోధించుచునే యుండిరి. మాపశాల దీనం తన యెంతయో ఓర్పుతో సహించియుండెడిది. కానియెంత కాలనిట్లుండగలరు. తుదకు యిట్లుపరిణమించెను ప్రభుత్వప్రకటన మెప్పుడును ఆత్మీయమగు నేకాభిప్రాయమునే గల్గియుండును. విషయములు సరికలెలుపడవు. అందు ఈ అల్లరులగుర్తి యిట్లు తెలుపబడెను. మాపశాలపద్ధతాని నిషేధములు తానలూరులో కల్లుగీయువారల నెదుర్కొని వారికుండల బగుల కొట్టిరట. దండధరులైన మాపశాల పోలీసువారు అక్రెడ్టు చేయకుండ అడ్డుపడిరి. అప్పుడు జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారు ధామసు గారు పీఠ్యరహితముతోను, స్వేచ్ఛలు పోలీసుతోను తిరురంగడికి యీ మద్యపాన జమీన్దార్ల సందర్శమున వెల్లిరి. మామాలగారే కాస్త ఉంటే కొంతంత చేయబడినది. మాడువేలమంది మాపశాల తిరురంగడికి వెల్లికట్టు తెలుపబడినది. వారిమీద తుపాకులు క్రేల్చుగా చిందరవందర యయిరి. కొందరు చనిపోయిరి. దీనివలన మాపశాలకొర్యము హెచ్చుగను గాని తగ్గనేరదు. మాపశాలపై పలుకుబడిగల వాడైన నాపివేయకున్నచో నిది యిరువేటొక్క గూడ ప్రాకును. ఇట్టి సందిగ్ధతరణమున నేనును మద్రాసులోనున్న నాపశాచరులును ఆ అల్లరులు జరిగిన చోటికి పోనిచ్చినచో నిమువములో ప్రజలలో శాంతిని గలుగజేసి యథాస్థితిగతులు తెచ్చిపెట్టగలము. ప్రభుత్వమువారి కిప్పటికైనను మాయుద్యమము శాంతిస్థాపన చేయునదియే యనియును ప్రజలలో శాంతిని నెలకొల్పటకు మాకు సుంచినలుకుబడిగలదనియు తెలిసికొని యుండవలయును. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు జలియన్వాలాబాగును మనసునం దుంచుకొని, పంజాబు చిత్రపథ జరుగకుండ ప్రజానాయకులను పరిస్థితులచక్కపరచుట కవకాశ మిచ్చెదరని నేను కోరుచున్నాను. మాపశాల మతశాంతి సమము పెచ్చు పెరగనిచ్చి, కిలాఫతులో ప్రభుత్వముకు యెదురు తిరుగునట్లు చేసినది లాయిధు బాధియే యని ప్రభుత్వమువారికి వారి వారి మనసులో తెలియక పోలేదు. ఆందోళనపరుని తిట్టుటయే గాని ఆయన చేసినది యేమియున్నది. క్లిష్టసందర్భములను కనుగొనినాడు. ఇండియాలో నెవరో కొందరు జనము బాధపడునపుడు ప్రభుత్వ గౌరవమని దురభిప్రాయముల చేలరేగ నిచ్చి, ఆ బాధల మాపుకున్నచో, ఒకపక్షమైన రాజధానిలోనే కానిండు. లాయిధు బాధిగారు మొదలుపెట్టిన పనినే పూర్తిచేయుట యగును.

II.

[ప్రభుత్వప్రకటనము]

కొంతకాలమునుండియు, మలబారులోని ఆందోళనపరులు, మాపశాల వెట్టిమత తత్వరత్వము నాధారము జేసికొని పనిచేయుచున్నట్లు మాచనలు గానించుచున్నవి. రెండు మాడు

నెలలక్రిందట నచ్చటచ్చట స్వచ్ఛంద సేవకులు యేర్పడిరి. వీరు ఒకేవిధమైన దుస్తులను ధరించెడివారు. అప్పుడప్పుడు కత్తినిగూడ ధరించుచుండెడివారు. తిరురంగడిలో వారు కొందరు 1894 కల్లోలములో చనిపోయిన మాపిశాలను తగుల పెట్టిన రుద్రభూమిలో వెల్లిప్రార్థించుటకు మొదలిడిరి. పిదప రాజద్రోహకములగు కరవలముల బంచిపెట్టిరి. ఉపన్యాసముల గావించిరి. వారు శాసనమునకు విరుద్ధముగ ప్రవర్తించునంతవరకు నేమైన చర్యజీసికొనుట కగత్యము లేదని తిలకింపబడెను. న్యాయవాది సలహాపుచ్చుకొని ప్రభుత్వమువారి మధ్య స్వేచ్ఛాబాధోహకమగు కరవలవైతేభమునిన్ని ఉపన్యాసము చేసినవారినిన్ని నిష్పంధించుట కుత్తరునిచ్చిరి. వారివినయమై తీర్పుచెప్పబోవు సంతోషా కొద్ది కోజాలక్రింద జరిగిన అల్లరులు జరిగెను. మలబారులో నచ్చటచ్చట నిట్టి విప్లవకారకులసంఘము లున్నవని తెలుపాయెను.

ఈమాస ప్రారంభమున రెండు కేసులు జరిగెను. అవి ప్రతికటకు గూడ తెలుప బడెను. ఇందువలన మాపిశాల విప్లవసంఘము లుండె ననియు పశుబలముచే ప్రభుత్వమును తిరస్కరింపబూని రనియు తెలియుచున్నది. ఆయల్లరులలో మొదటిదేమనగా, మలప్పురందనన్న పొక్కుటూరులో, ఒక భూస్వామి యింట దొంగలుపడగా, పోలీసువారు మాపిశాల వారియిల్లు అన్యాయముగ పోదామాచిరి, వందలకొలది మాపిశాల కత్తులు కతారులుబూని, భూస్వామి యింటిమీదికి వచ్చి, చంపివేసెదమని బెదిరించి డబ్బునియమని హడావిడిచేసిరి. పోలీసు యినస్పెక్టరును గూడ చంపివేసెదమని బెదిరించిరి. ఇనస్పెక్టరుగారు శాంతముగ స్త్రోమమును మాటాడక నిలచియుండెను పిదప ఆ గుంపు వెదలిపోయెను. ఆ సేగములను పోలీసువారు అప్పడుగాని ముఠాకప్పడు గాని పట్టుకొనలేక పోయిరి.

రెండవకేసు తిరువార్లదనను తానలూరులో జరిగెను. మాపిశాలపద్ధతానినిషేధము తిరుక్కాళ్లు గీయువారల నెదుర్కొని వారికుండల బ్రదలు చేసిరి. దండధరులైన మాపిశాల పోలీసువారు నిర్వహించుటకు వీలు లేకుండ జేసిరి. ఈకేసులలో గుంపులు గుంపులుగ వచ్చియీచేసిన అల్లరులబట్టిమాడగా కొన్ని కొన్ని సంఘములుగా నేర్పడిజేయుచున్నట్లు గానించుచున్నది. నాయకులెవరో తెలిసెను. జిల్లా కలెక్టరుగారు వారిని అక్రెడ్టు చేసి 1859 వ సం॥ మాపిశాల విప్లవ పట్టుముక్రింద చర్య జీసికొనుటకు తీర్మానించుకొనిరి. ఈ ఉద్దేశ్యంతో జిల్లాకలెక్టరుగారు 20 వ తేదీ శనివారం ఉదయమున నె తిరురంగడికి వచ్చెను. ఆయన వెంట లీన్సరు పటాలమున్న ప్రత్యేక పోలీసు పటాలమున్న వచ్చెను. తెల్లిగ్రాపుతీగలు తగిపోవుట చే ఆరోజు యేమిజరిగినదిన్ని తెలియలేదు. కాని యీక్రింది వివరములు ప్రభుత్వమువారికి తెలిసెను.

మధ్యాహ్నము 12 గంటలవరకును యేమియు విపరీతములు జరిగినట్లు లేదు. కాని పరవసంగడి రెయల్వేస్టేషనువద్దనుండి తిరురంగడికి ఘమాను మాడువేలమంది మాపశాల దండధరులై వెళ్లుచున్నారని కలెక్టరుగారి కొకవార్త బెరిసెను. కలెక్టరుగారివద్దనున్న నైస్యము యీగుంపును చిందరవందరజేయుటకు వెళ్ళియుండవచ్చును. తుపాకులు క్రేల్చులవివచ్చెను. తొమ్మిదిమంది చనిపోయిరి. 20 మంది అక్రెడ్టుచేయబడిరి. ఇంతలో తిరురంగడిలో వెనుక జిక్కిన నైస్యము మీదికి దండధరులైన మాపిశాల కొందరు పోయి వారిని వెనుకకు నెట్టివేసిరి. పోలీసువారును మిలిటరీవారును సబుమేజిస్ట్రేటు ఆఫీసులోనుండి మీదికి వచ్చువారలను తరిమివేసిరి. అయితే లీన్సరులలో నొక్కఁడును, అసిస్టెంటు పోలీసు నూవరింబెండెంటుగారగు శాశీ గారును యద్దరు క్లాస్సేటలును కనిపించుటలేదు. జిల్లాకలెక్టరుగారు కడలుండి రెయల్వేస్టేషనునుండి తంతివార్త రనిచ్చుచు తిరురంగడినుండి తప్పుక వదిలి రావలసివచ్చెనని తెలుపుచున్నారు. ఉత్తర మలబారుజిల్లా పోలీసుసూపరింటెండెంటుగారు కల్లికోటనుండి యిచ్చిన తంతివార్త బట్టిమాడగా ఆయన రైలు కట్టనే కొంతనైస్యముతో పరవసంగడి స్టేషనుకు నడిచివెళ్లెననియు, ఆ స్టేషను దొమ్మి చేయబడెననియు, రైల్వేలైను అక్కడక్కడ తెగకొట్టబడెననియు, మరల వారు కల్లికోటకు తిరిగివచ్చిరనియు తెలియుచున్నది. బాయింటుమేజిస్ట్రేటుగారు మలపురములో లీన్సరు రెజిమెంటు 30 నుండి తోను 20 స్వేచ్ఛలు పోలీసులతో నున్నారనియు, మాకొజేరి నుండి సహాయము పంపువని కోరగా పంపలేకున్నామనియు

తెలుపుచున్నారు. మోటారు బస్సు ద్రైవరునున్న, క్లాస్సేటలునున్న చంపివట్టుగా నాయన తెలుపుచున్నాడు. పాలఘాటు సబుడివిజనలు మేజిస్ట్రేటుగారు పోరనూరు స్టేషనుకు పడమర రైల్వేలైను పాడుచేయబడెననియు, పరవసంగడి, తానూరు పోస్టాఫీసులు దొమ్మిచేయబడెననియు తెలుపుచున్నారు. ఇంతేకాక చాలమంది చనిపోయిరని గూడ తెలుపుచున్నారు. ఇద్దరు సబుడివిజనలు ఆఫీసురులున్న, తెల్లిగ్రాపుతీగలు తగిపోవుటచేతను, చెట్లు పడగొట్టుటచేతను, తెల్లిగ్రాపుసమాచారములకును, రోడ్లకున్న ఆటంకముల జరుగుచున్నవని తెలుపుచున్నారు.

ప్రభుత్వమువారు మద్రాసు జిల్లాకమాండింగు జేనరలు ఆఫీసురు సలహా పుచ్చుకొని పోతనూరుకు పడమరవైపున రెయిల్వేలైను కాపాడుటకు ప్రత్యేకముగ నేర్పాట్లు చేయవలసినదిగా తెలిపిరి. బెంగళూరునుండి మరికొంతనైస్యమును పంపవలసి నదిగా నేర్పాట్లు జేసిరి.

III.

(మటియొక ప్రభుత్వ ప్రకటనము).

కల్లికోటనుండి కలెక్టరుగారు, నేలకొలది మాపిశాల తిరువారులో సబుమేజిస్ట్రేటునున్న, పోలీసుయినస్పెక్టరునున్న ఒకయూరోపియనున్న పట్టుకొనరియు అచటి పట్టిక్కు ఆపి సులను తగులబెట్టిరనియు, తెలుపుచున్నారు. ఆపట్టుబడ్డవారిగతి యేమాయెనో తెలియదు. మిలిటరీ నైస్యములు శీఘ్రముగనే వెళ్లుచున్నవి.

vi

(అసోసియేటెడ్ ప్రెస్)

మలబారు జిల్లామేజిస్ట్రేటు ప్రకటనము

మాపశాలకు నష్టపరిహారపును మాపశాల కలుగజేసిన నష్టమును ఆ ప్రాంతమున నివసించు మాపశాలజనముల రాబట్టుటకు మాపశాల దురాగతశాసనమువలన ప్రభుత్వమువారి కధికారము కలదు. గాన కలిగిననష్టమునకు రెండురెట్లు ప్రజలవలన వమాలు చెయ్యబడునని జిల్లామేజిస్ట్రేటు ప్రజల నందరిని హెచ్చరించెను. తిరువారుకు చేరవనున్న కొట్టకాలులో చాల ధనికుడుగు మలబారు ఆయుర్యేదవైద్యుడొక ఆయుర్యేద వైద్యశాల నేర్పరచెను. విల్లింగ్డను ప్రభువా వైద్యశాలను మారాయుండెను చాలమంది మోపశాల అపాయకరములగు ఆయుధములతో ఆవైద్యశాలను దోచుకొనబోయిరి. యజమాని 100 రూపాయలు లంచమియ్యగా వారు దోపిడిమాని వెడలిపోయిరి. వారు పిచ్చుట కియ కో కో విల కం పద్ద 500 రూపాయలు పుచ్చుకొనిరి. నీలాంబులో కొందరు కోవిల కములయిండ్లను దోచుకొనినా తెలిసినవిగాని వివరములు తెలియలేదు. 17 గురు రిజర్వుపోలీసులు తిరువారుకుండ పోవుచుండగా మోపశాల వారి నడ్డగించి దుస్తులను తీయించి దుస్తులను తుపాకులను మందుగుండ్లను తీసికొనిరి. వారిలో నలుగురు పోలీసులు లెప్పించుకొని వచ్చి 23 వ తేదీకి కల్లికోటకు వచ్చిరి. తక్కిన 12 గురు ఏమయి రో తెలియలేదు. నేడు వచ్చిన నలుగురికి పంచలు చొక్కాలు మాత్రమే ఒంటునుండెను. ఎర్రాడునుండి కల్లికోటకు ఏవో వంక బెట్టుకొనివచ్చి ప్రభుత్వోద్యోగుల ఏర్పాటులను కనిపెట్టుచున్న మాపశాలను మరి నలుగురిని 23 వ తేదీని పాలఘాటు పోలీసు సబుయినస్పెక్టరు పట్టుకొనెను. వారిలో ముగ్గురు తిరుగబడిరి. సబుయినస్పెక్టరు ఒంటరిగా నుండినను వారిని కదలనియ్యలేదు. వీరు కొంత పలుకుబడికలవారని తెలియుచున్నది. 22 వ తేదీరాత్రి పట్టుకొనబడినవారిని యిద్దరిని వీరినినలుగురి మొత్తముఆరుగురుని 23 వ తేదీని సైనికులరక్షణక్రింద కన్న నూరుజయిలుకుపంపిరి. మానుపురము స్వేచ్ఛలు అసిస్టెంటు మేజిస్ట్రేటు విప్లవప్రారంభమునకు మాలపురమునందుండెను. అతని సంగతి యేమయ్యెనో ఏమియును తెలియకులేదు. 21 వ తేదీ మొదలు డెన్స్ పట్టణము నుండి టపాలు కల్లికోటకు వచ్చుటలేదు. వాని సన్యమార్గమున పంపుట కేర్పాటులు జరిగినవి. ఎర్రాడులో ఎడ్వానాపోలీసు స్టేషనులోని ఓనరుట్టి అను కనిస్టేబులు 23 వ తేదీని కల్లికోట వైద్యశాలకు తీసికొని వచ్చిరి. అతనికి చాలాగాయములు తగిలెను. కొంతమంది నల్తోడ్రెసు లతనిపైని బడి కత్తులతో పొడిచిరి. అతడు చనిపోయెనని తలచి మాపశాల శ్రేణిపోయిరి.

మాపశాల సీలంబూరు నగరుమీదికి దండెత్తుట.

ఆదివారమునాడు ఉదయము 8 గంటలకు 200 మంది మాపశాల పోకట్టారునుండి ఆయుధపాణులై సీలంబూరు నగరమీదికి దండెత్తిరి. ద్వారపాలకులను ఎదిరించిరి. వారిలో కొందరు ఇరుగుపొరుగున నున్న నాయకుగృహములలోనికి రప్పించి

చుకొనివెళ్లిరి. మాపలా లంఠెట ఆగ్రహములలోపలికి ప్రవేశించి శ్రీలు, పిల్లలతో సహా 18 మంది నిర్దాక్షిణ్యముగ నరికివేసిరి. వారంతట సీనియర్ తిరుమాల్వాడుగారి రాజనగరులోకి ప్రవేశించి కంటికి అగపడినదాని కంటటికి నిప్పంటించిరి. కుటుంబము నకు సంబంధించిన రికార్డులన్నియు నాశనము గావించబడెను. ఫలహారములు చేసికొని ఒక గంటలోగా తిరిగివచ్చెదమని చెప్పివారు వెళ్లిపోయిరి. తెంపు రాట్టిలుగాని తిరుమాల్వాడులుగాని కొట్టబడలేదు.

నాశనమయము.

పంత్వలు మున్నగు రాకపోకలన్నియు భృంసము చేయబడినవి. రస్తాల కిర్రుపక్కలనుండు పుక్షులను విరుగొట్టి, వాడరు, ఎర్రాడు రస్తాల కడ్డముగ కుప్పలు కుప్పలుగ వేయబడినవి. మాపలాలసంఖ్యాకులు పులియారనగరు, త్రివరచీకాలి ములలోపలికి దౌర్జన్యముతో బ్రవేశించిరి. ఈరెండు సాధములును బామరిక కుటుంబము వారివి. కారిత ప్రసలను బెడరించి, ద్రవ్యము ధాన్యములను ఎత్తుకొని వెళ్లిరి.

రికార్డులను తగులబెట్టటం.

తిరువరకందు జిల్లా మునగులకోర్టు పోలీసు స్టేషను దగ్గరి రికార్డులకు నిప్పంటించిన మాపలాల సంఖ్య 10000 పైగా నున్నట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. ఇక్కడెక్కడ ఎ. సీలకాండరు, టి. కె. కృష్ణక, రామయ్యగారు, వి. యం. అప్పనాయకుగారును అప్పనాయకు గార్లును, సబ్ ఇన్స్పెక్టర్లు వి. పి. కరుణాకర మీనక, యం. సి. కూర్మికాణ్ణి గార్లును, ఈ మాపలాల చే బెడరించబడిరి. వారి పోలీసు దుస్తులను, ఆయుధములను, మందుగుండు సామగ్రిని మాపలాల కియ్యవలసి వచ్చెను. ఈ అల్లరులలో పాల్గొనవచ్చు వారు వేరువేరు భాగములుగ చీలిపోయి పలుదిశలకు వెళ్లుచున్నారు. వాయక్మాదునమిపమున నుండు హుల్లీరాజ్య పుడలి 8000 పైగా నుండే మాపలా కూలీలు రాజ్యమును వదిలివెట్టి తమ తమ సోదరులతో కేదట కు ఈర్వాడుకు బయలుదేరివెళ్లిరి. సి. యం. ప్రాస యస్. పి. ఈటెట్ అనుష్టాంటుకుడ మాపలాలచేతులలో బడినాచిని వదలకులు గలవు.

హిందువులను బాధ పెట్టటం

హిందువులజాట్టును తెంచివేసి వారి కిరముల మీద మాపలా పోలీసులబెట్టి బలవంతముతో మాపలాలు హిందువులను తమ మతములో జేర్చుకొను చున్నారు. తిరువర మున్నగు స్థలములలో ననేక హిందూగృహములు దోచబడినవి.

అయోమాగమును బాగుచేయుట.

పార్లమెంటుగాడినకు రయిలు కమ్ములు వేయబడినవి. పార్లమెంటుగాడి, తిరువర గ్రామముల అవతలకూడ కమ్ములను వీ సినారని ఇప్పుడు తెలియుచున్నది. దీనిని ఇంకరయిలు అధికారులు వెళ్లి స్వయముగ పరీక్షించలేదు. ఇంకొక వారమునకు యథాప్రకారముగ రయిళ్లను నడుపుటకు వీలుండదు.

ఇతర గలభాలు

గుంపు ఇప్పుడు సావంభి ఒట్టపాళెము, పొనానివైపు బయలు దేరినారు. పొనానియందలి పోస్టు, తెల్లిగ్రాపు ఆక్కిములు దోచబడినవి. సీలంబూరు, మండేరి, చూలపురము, తిరువర, పార్లమెంటుగాడి మున్నగు స్థలములందు మాపలాలు ఒకే మోపున ప్రతిగ్రహమును దోసిడి చేసిరి. పురుషులు, స్త్రీలు, పిల్లలు అందరు తమ ప్రాణములను రక్షించుకొనుటకు పరుగెత్తి వెళ్లుచున్నారు. మంగళవారము ఉదయమున అందరు చేరి కల్లికోట మీద బడవన్నారని ప్రజలనుకొనుచుండిరి. ఇట్టి అసాయము వాటిల్లకుండ జామటకు, రిజర్వ్ పోలీసులు, పైసకులు ఫెరోకు పట్టణమునకువచ్చిరి. కల్లికోట చుట్టుపట్లనుండు గ్రామములలోని పౌరులభయమును పాట్రదోలుటకు ప్రభుత్వాధికారులు తమకు వీలవంతవరకు సహాయపడుచున్నారు.

ఏజెన్సీకి గాను వ్రాయును

ఉత్కలప్రపైన ను నానన పొగాకు
(అనల్ మినాం పాలియం)
జిల్ గోవార్ జాన్
చేతితో అంటక చేయబడినది

Sole Agents-
The Indian Industrial Development Corporation
5, McLean Street, Madras.

ముఖ్య గమనింపు.

యోగ్యతా పత్రములు. 2943
(8) కాకినాడకు, తిర్నామిడికి పోయిన రహదారి మాత్రమే కాక అక్కడనున్న గుణము నిర్దిష్ట. ఇప్పుడు నా రాజ్యాధి లేదు. ఇందుకు వారికి నేను నా 'ప్రజాభివృద్ధి'ను మందముగా చేయచున్నాను.
కె. బాన్ దన్.
జూలై 28, 1948. తైత్త పంథా దేవతీ కర్తవ్యం.

నిదేశ వస్త్ర బహిష్కారము

వర్తకుల బాధ్యతలు

గత నెల హిందూ విప్లవమున యావద్భారతదేశమున సభాస్థాయిసంఘమువారిచే తీర్మానింపబడిన ప్రకారము స్వదేశీ యోధ్యమమును గురించి మనమందరము నిదాహరములైక పని చేసినగాని సెప్టెంబరు 30 వ తేదీలోగా మనదీక్ష పూర్తికావేరదు. అటుపిమ్మటగాని కానవోల్లంఘనమును గురించి ఆలోచింపబడదు. కేవలము "మహాత్మాగాంధీ జే" అని కేకలు వేసినంతమాత్రమున సభలు అలంకరించినంతమాత్రమున ఉపయోగము ఉండవేరదు. కాబట్టి ప్రజలందరు తదేక నిష్ఠాగరిష్టతై తమతమ బాధ్యతలు సెలవేర్చుకొనవలెను. గుంటూరు మండలమున యితర విషయములతోపాటు నిదేశ వస్త్ర బహిష్కార విషయమున గూడ ముందంజ వేయవలసియున్నది. అప్పుడుగాని మనగౌరవము నిలుపుకొనజాలము. ఇందునుగురించి గుంటూరు పట్టణపు నూలు, బట్టలవర్తకులు నామతోడ్పడి వారికిగల సహకారాధ్యము, ఈ ఉద్యమమునందు వారికిగల గాఢాభిమానము వెల్లడి చేసిరి. వారందరు నూతనవర్తకుల సాక్షిగా, మహాత్మాగాంధీ సాక్షిగా ప్రమాణముచేసి యింతటినుంచి విదేశీ నూలు, వస్త్రములు (జపానుసహా) తెప్పించమనిన్ని ఇప్పటినిల్వలకులు వీలు అయినంతవరకు విక్రయించి స్వదేశీ నూలు వస్త్రముల వ్యాపారమునూత్రమే చేపడుచున్న వాటిధరులు కూడ సాధ్యమైనంతవరకు వెంచకుండ దేశాభివృద్ధికి తోడ్పడెదమనిన్ని యందుకు భిన్నముగా నడచువారు గుంటూరు మండల కాంగ్రెసుసంఘము వారు చేయు తీర్మానమునకు బద్ధులయ్యెదమనిన్ని దస్సుతులు చేసి వారిని సెలవేర్చుకొనిరి. మేము వారియెడల సంత యోక్తులైతిమము. మీ భారతమాతపుత్రుల గౌరవము కానాడి దీక్షను సెలవేర్చి యితరపట్టణవర్తకులకు మాదర్శన లయ్యెదమ గాక. ఇదేవిధముగా చీరాల, పేరాల, భట్టిపొలు, నేలపాలెం, మంగళగిరి, రేపల్లె, తెనాలి, బెజవాడ మొదలగు పట్టణములందు వర్తకులను ప్రోత్సహించి ఆదీక్షను వ్యాపింపజేయుటకు నున్న యింకా యాక్రందించునోములు పురికొల్పుటకున్న గుంటూరు మండల కాంగ్రెసుసంఘము తరఫున నేనున్న వెండెం కేశవులుగారున్న యామండలపుంతయు సంఘము చేయబోవుచున్నాము. అందరు సాయముచేయ ప్రార్థితులు. గుంటూరు మండల కాంగ్రెసుసంఘము తరఫున నూలునకుకు రాటములు బీదలకు యిచ్చి నూలు తయారచేయించుటకున్న నేత పనివారుల వకుకులూ, స్వదేశీ మిల్లులూ మాత్రమే ఉపయోగించునలెనని కోరుటకున్నా, భంధుమిత్రులై కత్తీలు, దగాలు జరుగకుండా చూచుటకున్న వకుకులూ వారికిన చొట్టకొని లేనివోట్ల సప్లముచేయుటకున్న స్వదేశీ వస్త్రముల అంగళ్లు తెనిగించేసి సర్టిఫికేట్లు యిచ్చుటకున్న యిప్పుడు నిల్వయున్న విదేశీ నూలు, వస్త్రములు విక్రయించుటకు నడు సాయములు కలుగజేయుటకున్న విదేశీ వస్త్రహామమును గురించి ఉద్బోధించుటకున్న యేర్పాటులు చేయబడినవి. యా మొదలగు విషయములను గురించి యాక్రందివారితో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుపవలెను. ఈ సందలములో వర్తకులయొద్ద నిల్వయున్న విదేశీ నూలు, వస్త్రములన్నియు వెంటనే విక్రయించుటకు మహాత్మాగాంధీగారిద్వారా ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నవి. వివరములు గోరువారు క్రింది చిరునామాకు వ్రాయ ప్రార్థితులు. ముఖ్యముగా నేతపనివారు ఈ విషయమై పూర్తిగా సాయము చేయవలసియున్నది. సన్నని నూలునందు వ్యాపాహము త్యజించవలెను. వకుకు నూలును మాత్రమే మీరు ఉపయోగించి దేశాభివృద్ధయమునకు తోడ్పడెదమ గాక. వీరికి వర్తకులు ఇంతటినుంచి సీనునూలు పూర్తిగా సప్లము చెయ్యరు. స్వదేశీ మిల్లులూలును మాత్రమేయిచ్చెదరు. అన్నిటి కంటె ముఖ్యముగా ప్రజలు గాఢాభిమానము కలిగి స్వదేశీ వస్త్రములను మాత్రమే కొనినయెడల ఎట్టివారి బెడరింపులు కొనసాగవు. వర్తకులు సాలెవారు, ఇతరప్రజలు, మండలప్రవారకులు మారు సాయపడి యా యోధ్యమము పెట్టంపగు మాసాంతము లోగా పూర్తియగునటుల తోడ్పడప్రార్థితులు. చీరాల, పేరాల, తెనాలి, బెజవాడ మొదలగు పట్టణ నూలుబట్టలవర్తకులు గుంటూరు వర్తకులు చేసినవిధమున దస్సుతులుచేసి భారతమాత ఋణము తీర్చుకొనెదమ గాక. — మద్ది రాధాకృష్ణయ్య గుంటూరు మండల కాంగ్రెసు సంఘము.

నూజవీడు పరిస్థితులు.

ఈ గ్రామములో సహాయ నిరాకరణ తత్వమును బలపరచుటచి, గవర్న మెంటు వుద్యోగస్థులు సహాయ నిరాకరణ వాదులను కేసులలో యిరికించి బాధించు చున్న విషయము చదువరులు యిదివరకే తెలిసికొనియున్నారు. గ్రామమంతయు, కాంత చిత్తులయి, ప్రస్తుత పరిస్థితులకు అనుకూలముగా అన్ని వర్ణములవారు కుల కట్టుబాట్లు కావించుకొని ఏకమనస్కులయి సత్యాగ్రహ ప్రత్యమును, దౌర్జన్య రాహిత్యముగా పూని పనిచేయుచున్నారు.

జ. పు. కే. సు.

కేసులోవున్న మొత్తం 22 టోన్ల ఇదివరలో విడుదల అయినవారు కాక మిగిలిన 22 టోన్ల వెంకోటి, రంగయ్యగార్లు, దౌర్జన్య ర హి త సహాయ నిరాకరణవాదులు, కారాగారము నుండియు, రిజర్వు పోలీసుగట్టుల చేతులో నుండియు వదిలివెట్టి నందుకు మేము చాలా విచారపడుచున్నాము. వాయదా వేయబడిన 23 వ తేదీకి గాలసిన అవసరము లేదనియు అవసరము వున్నయెడల మేము సమ్మతించేసి పిలిపించెద మనియు, మీరు యీ చెరసాల నుండి వెళ్లడనియు, నబు మేజిస్ట్రేటుగారు నిష్పంధ వెట్టిరి. పోలీసువారి దౌర్జన్యము, కేసులో యిరికింపబడిన మా సోదర అసహాయవాదుల పయన ఆగోపింపబడిన కేసులుకూడా మా కేసునందీడే అనియు, వారు చెరసాలలో వున్నంతకాలము మేము కూడా వుండెదమనియు, వెంకాటి రంగయ్యగార్లు దీనిలాపముల ఎంత వేసుకొనినను మేజిస్ట్రేటుగారు బలవంతముగా వదిలివెట్టిరి. పోలీసు దౌర్జన్య కేసులోని 10 మంది ముద్దాయిలు, శ్రీకృష్ణ జన్మస్థానముకు చెరసాలలో చూపవలకు స్వరాజ్యధైర్యమును బోధించుచు అధిక దైన్యోత్సాహములతో స్వరాజ్యధైర్యములు పాడుచు సుఖముగా నున్నారు. ఈ కేసుల మూలమున మా స్వరాజ్య ప్రద్యమమునకు, తోడుపడుచున్న నబు యిన్స్పెక్టరు యాక్టర రావుగారికిని నబు మేజిస్ట్రేటు, కో.కా వెంకట కృష్ణారావు నాయకుగారికిని మా పురజుల మందరము కృతజ్ఞులమయి యున్నాము.

మంద రాను ఉడు దరకామరాటా రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇంకొక్కరిలు చేయబడినది.)
నో టీ సు (3105)

సీజా టీ క్లెట్లు యిచ్చుట
1921-వ సంవత్సరం సెప్టెంబరు నెల మొదటి తేదీనుండి 3 నూనములకు, 6 నూనములకు సీజా టీ క్లెట్లు అన్ని తరగతులకు యివ్వబడను. క్రాఫ్ నెల మొదటి తేదీ నుండి ఆ నెల అంత్యము వరకు మాత్రమే టీ క్లెట్లు ఇవ్వబడను. 1921-వ సంవత్సరం నెం 29-వ మైమ్ పేబిలు యొక్క 12, 13-వ పుటలందు ము 14 (a), (ఎన్) పేరాలు ఈ దిగువ తెలిపబడిన ప్రకారము మార్చబడను.

"మానము టీ క్లెట్లు ఆ మా మానమునందు మొదటి తేదీనుండి ఆ మానము అంత్యమువరకు మాత్రమే ఉపయోగించు నట్లు యివ్వబడును. ప్రజల సౌకర్యార్థమై టీ క్లెట్లు యిచ్చు ఏర్పాటు క్రాతిమానము 3 వ తేదీ వరకు హెచ్చించబడును. నుకుసటిమానమునందు దానిని తిరిగి చెల్లించు విషయములో ఆ మానమునందు 3 వ తేదీ వరకు దాని ఉపయోగించవచ్చును. మరుసటి మానము నందు మరల చెల్లించు నుద్దేశము లేనివారుల వ మానము నందు టీ క్లెట్లు ఇవ్వబడినదో ఆ మానము యొక్క 3 వ తేదీకి పూర్వము దానిని నేవను మార్చరు గానవద్ద నాకనుచేయవలెను లేనిచో డిపాజిట్టు మొత్తము యివ్వబడదు. మానము టీ క్లెట్లు 3-వ తేదీ గడచిన తరువాత 1 వ తేదీన కొనినవస్త్రానికి పూర్తిమానమున కే చార్జి పూర్తిగా వసూలు చేయబడును. మతియు ఏ మానమునందు డి యివ్వబడునో ఆ మానమున కడపటి రోజు వరకు మాత్రమే ఉపయోగించవచ్చును."

అనాహోద్యమము

కాకినాడ మండల సభ

అజ్ఞాతరస్కరణతీర్థానము నామోదించుట

తల్లాప్రగడ సుందరమ్మ దువ్వూరి సుబ్బమ్మగార్ల గంభీరవన్యాసములు

వేళ్ళలు వేళ్ళావుత్తిని వదలవలెను

దేశభక్తిలేని భర్తలను భార్యలు నిరసించవలెను

గోదావరీమండలసభ

మొదటిసారిగా దాక్టరు వల్లభరాజు (అమలాపురము) గారికి మార్చి 15 ఏండ్లవారిక మహా కలను మించి గంభీరవన్యాసము నిచ్చెను. కాంగ్రెసు యువ్యమును నవలంబించవలెనని అన్ని తరగతులవారిని ప్రోత్సహింపవలెను. వారి ప్రశ్నలకు తగిన రీతిని సమాధానములొచ్చెను. ఆ తాలిక సమాజదేశాభిమాన భరితయై పరిసర పురుషావస్థలు సభ్యుల సభికముగా నాకర్షించెను. ప్రతి తాలికానామోదించు ప్రతినిధులు వచ్చిరి. మొత్తము 485 మంది. కాకినాడ తాలికా 269, రామచంద్రపురము 51, అమలాపురము 40, రాజోలు 35, రాజమండ్రి 28, ఖిరాపురము 22, పెద్దాపురము 22, తుని 18, యాలాగు ప్రతినిధులు వచ్చిరి. దీక్షావ్రతులు రయితులు వర్తకులు మహమ్మదీయులు మున్నగు వారు హాజరు వచ్చిరి. ప్రేక్షకులలోగూడ భర్తల సమీపమున స్వరాజ్యబోధనలను ధరించని స్త్రీలును పురుషులును అరుదు. నాయకులుగూడ సజ్జీవములనే ధరించిరి.

వాదించ గూడదు.

పురుషులును స్త్రీలును కొద్దలలో వాదించుచుండ చెరసాలకు పోవలెనని తీర్మానమును రెండవసారిగా సుంకవల్లి సుబ్బారావుగారు రుపపాదించిరి. కొందరు రైతులును తల్లాప్రగడ సుందరమ్మగారును దువ్వూరి సుబ్బమ్మ (కడియం) గారును అనువదించిరి. తీర్మాన ముమోదించబడెను.

అజ్ఞాతరస్కరణము.

ఈ తీర్మానమును గూర్చి ఆలోచించుచున్న రాత్రి 8 గంటలవరకును చర్చ జరిగినది. గోదావరీమండలమున ప్రజలు దౌర్జన్యమును పూర్తిగా జయించిరి గాన అజ్ఞాతరస్కరణము నవలంబించ వల్లు. ఇందులకు కాంగ్రెసు స్థానిక కార్యసంఘమువారి అనుమతిని ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమువారు పడయవలెనని తీర్మానమును మండపాక రంగయ్యనాయుడు గారు రుపపాదించిరి. యార్లగడ్డ తమ్మయ్య మేడపాడు రైతు శ్రీమంతుడు) గారు రుపపాదించిరి. కాకినాడ, అమలాపురం, రాజోలు తాలికాల రైతులు చాల మంది సంసిద్ధులు. నన్ను చెరసాలమందుంచిన వందలకొలదిగా వారు చెరసాలకు వెళ్లెదని తపస్యయ్యగారు నుడివరి. దీనినిగూర్చి అనుమానముగా 14 గురు మాటలాడిరి. ప్రతికూలముగా గంటి సుబ్బారాయుడు, గాడేపల్లి మువ్వనారాయణ శర్మ, యర్రమిల్లి జగ్గన్న శాస్త్రిగార్లు మాటలాడిరి. ఇంకా ప్రజలను బాగుగా సంసిద్ధులను చేయలేదని వారి నామము. వారిభయము నిరాధారమని కేశవరపు కామరాజు (పెద్దాపురము) గారు నుడివరి. దీనినిగూర్చి యిష్టానుష్ఠి చర్చ జరుపుట కభ్యర్థన 20 నిమిషములు వ్యవధి యిచ్చెను. గాని ఏమియును మరదలేదు. మరల చర్చ ప్రారంభమయ్యెను. శ్రీమతి సుందరమ్మగారు తీర్మానమును బలపరచుచు సభ్యుల నుత్సాహభరితులను చేయుచు గంభీరవన్యాసము నొసగిరి. గుంటూరులో స్త్రీలు నాయకత్వమును వహించి చేయుచున్న పనిని విగ్రహ గమనించుచుంటిరి. గాన సోదర పోదరీమణులు వైకృత్యానాములతో ముందడుగు వేయవలెను. సోదరీమణులు పురుషులను ప్రోత్సహింపవలెను నాయకత్వమును వహించవలెను. అజ్ఞాతరస్కరణమునకు సిద్ధపడువారి పట్టికను ఆధ్యక్షుడు వ్రాయగోరునని తొలుదొలత నాపేరును వ్రాయగోరెను. స్త్రీలు తమభర్తలకు వైర్యమును వీక్షింపకలిగించుటయే దేశభక్తులు కానిభర్తలను నిరసించుటగూడ నారిమణుల కర్తవ్యమై యున్నది. అని సుందరమ్మగారు నుడివరి. ఆమెయొనవన్యాసము సభ్యులందరికీ ప్రోత్సాహమును కలిగించినది. హర్షధ్వనులు చెలినవి. “స్వదేశీ మద్యనిరసములకు సంబంధించిన ఆక్రమములగు నాజ్ఞాతర మూత్ర ముల్లంఘింపదగు” నను సవరణను లక్ష్మరాజు సుబ్బారావుగారు రుపపాదించిరి. దాని నెల్ల వారు నామో

దించిరి. మద్యనిరసమును వెంటనే కడుత్రధితో ప్రారంభించవలెనని ఎల్లరు నిశ్చయించిరి. యల్లాజోస్యుల కామేశ్వరరావు, చానలి రామసోమయాజులు, దర్బా వెంకయ్య, శివరామదాసు గార్లుగూడ సమ్మతించిరి. ఆంధ్రనాయకులలో నొక్కరు కాగలరనిచెప్పదగిన దువ్వూరి సుబ్బమ్మగారు గంభీరవన్యాసము నొసగిరి. తానుదేశసేవకు తనశరీరము నర్పించుచున్నానని ఆసాధ్యమని నడిచెను. అంతటి సామర్థ్యమును విద్యాధికతను కలిగిన నారీమణులు రాజధానియందే అరుదుగ నున్నారని అభ్యర్థుడు సుబ్బమ్మగారిని చాలప్రశంసించెను. సవరణతో తీర్మాన ముమోదించబడెను. ఒక్కరుమాత్రమే ప్రతికూలముగా నుండెను. 23 వ తేదీని వుదయము 8 గంటలకు మరల సభజరిగినది. జాతీయగీతములను పాడిరి. నాలువడకుటలో జరిగిన పోటీలో నందూరి ఆచ్యుతరామయ్యగారికి బంగారుపతకమును నేటకంటి పాపాయమ్మగారికి వెండిపతకము నియ్యబడెను. వీరు 100 సంబంధకు వై దాటిన సన్నుతులును నడకరి. ఒకేమాదిరి నాలును కడవకు హెచ్చుతగ్గులు లేకుండ వడకనందుకు కేసావగడ లక్ష్మీనరసింహం సుబ్బారావు, దానె కృష్ణమూర్తిగారి భార్యగార్లకు బంగారు వెండిపతకముల నిచ్చిరి. కేసనమల్లికార్జున స్వామిగారికి సన్నుతులకు బంగారుపతకము నిచ్చిరి.

వ్యభిచారవృత్తిని మానవలెను

సాని బోగము కులములవారు వ్యభిచారవృత్తిని మానవలెను. ఇదివరకు వ్యభిచారవృత్తి నవలంబించినందులకు పశ్చాత్తాపమును వెల్లడించి నిశ్చయముగా నావృత్తిని వదలదలచిన యువకులకు వివాహము చేయవలెను. అట్టివారిని వివాహము చేసికొనవలెనని సభ్యులను ప్రోత్సహింపవలెను మేదుల రామమూర్తిగారు రుపపాదించిన తీర్మాన ముమోదించబడెను.

వైద్య సహాయమునిచ్చు జాతులు.

దేశీయవైద్యమున కెల్లరును ప్రోత్సాహము నీయవలెను. నిమ్మజాతులను ముట్టుకొనగూడ దను నియమమును తొలగించవలెనని తీర్మానము లామోదించబడెను.

కాంతి సేన.

ఈసేనలో చేరగోరువారిలో 16 ఏండ్లు దాటినవారి నందరిని చేర్చుకొనవలెను అనుతీర్మాన ముమోదించబడెను.

స్వదేశీ - మద్యనిరసము

వీనినిగూర్చి కాంతికి భంగము కలుగకుండ బోధించుట కందరును ప్రారంభించవలెను. ఆక్రమకాసనముల సుల్లింఘించుట కంగీకరించువారు తమపేరులను నమోదు చేయించవలెనని కోరగా 350 మంది పేరులు వచ్చి యిం చిరి. తల్లాప్రగడ సుందరమ్మగారు మొదటిపేరు దువ్వూరి సుబ్బమ్మగారు రెండవపేరు, మైదా వేంకటచలపతి రాజు (పితాపురం వర్తకుడు) పురం వేంకటనారాయణ (ముగ్గునిపిలు కాన్సిలరు)లక్ష్మరాజు సుబ్బారావు, గంటి సుబ్బారాయుడు, బులుసు సాంబమూర్తి, టంగుటూరి ప్రకాశం, ఉమాఅలీషా, కవిగార్లును యితరముగ్గునిపిలు కాన్సిలరులు లోకలబోర్డు మెంబరులు యితరులుగూడ సంకకములుచేసిరి.

యువరాజుగారి రాక - కలకత్తా సభ

కలకత్తా నగరమున 23 వ తేదీ సాయంకాలము బీడను చాకులో చిత్రరంజనదాసుగారి ఆధ్యక్షతక్రేంద సభ జరిగినది. 24 వ తేదీని డాల్ హౌసీ యినిసిస్ట్రాటులో యువరాజుగారికి స్వాగతమిచ్చుటనుగూర్చి ఆలోచించుటకు సభజరుగును. యువరాజుగారికి స్వాగతమియ్యగూడదని కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘము వారు నిర్ణయించిరిగాన మనమాసభకుబోయి స్వాగతమియ్యగూడదని వాదించవలెను అని దాసుగారును జితేంద్రులూ బెన్సీగారును సర్వెంటు ప్రతికాసంపాదకుడును మోర్లీ ఆహమ్మదాలీ, మోర్లీ ఆక్రంభాసుగార్లు సుపన్దసించిరి.

లాహోరు పట్టణ ముగ్గు శాఖ-భిద్దరుదుస్తులు
లాహోరు ప్రైవేట్ బ్రీగేడు వారందరును భిద్దరుదుస్తులనే ధరించవలెనని పబ్లికుమర్సు ఉపసంఘము వారు తీర్మానించిరి. ఆసంగతి విని సూపర్వైంటు మ్యాలాండుగారు మ్యూనిసిపలు యింజనీరుతో మాట్లాడి వెంటనే రాజీనామా నిచ్చెను. ప్రధానోపాధ్యక్షుడు అబ్దులు అజీజుగారు 18 వ తేదీని దానిని గ్రహించిరి. 19-వ తేదీని ఉపసంఘసభలో గూడ రాజీనామా అంగీకరింపబడెను. దానిని 27 వ తేదీని జరుగుసభలో ప్రధాన సంఘమువారు రామోదించవలసి యున్నది. ఈనిబంధనను యువరాజుబహిష్కరణతీర్మానమును రద్దుచేసిననే గాని తాను సంఘముక్రేంద పనిచెయ్యనని మ్యాలండుగారు చెప్పదలచిరి.

విజయనగరము - మద్యనిరసము

20 వ తేదీని డాక్టరు సుబ్బారావుగారు విజయనగరము వెళ్లిరి. వర్షము కురియుటచే కన్యకావరమేశ్వరీదేవాలయమున సభ జరిగెను. శ్రీయుత ఎం. వి. రామమూర్తిగారు మద్యనిరసమునుగూర్చియు అసహాయోద్యమమునుగూర్చియు బాగుగాబలింపంచిరి. ధనికులగు వర్తకులు దేశసేవకొరకు భనపుసంఘమువారులను విప్రులను, స్వదేశీవ్రతమునవలంబింపవలెను. విదేశీబట్టలను తగులబెట్టవలెనని ప్రోత్సహింపవలెను. పాలకొండనుండి వచ్చిన సుందరాపుగారు గూడ సుపన్దసించిరి. పిమ్మట వారు బొబ్బిలివెళ్లిరి. బొబ్బిలిపౌరులు భజనలతో నెదురుగావెళ్లి వారి నుర్రేగింపుతో తీసుకొనివెళ్లిరి. 21 వ తేదీని మార్కెటులో సభజరిగినది. 2000 మంది వచ్చిరి. డాక్టరు సుబ్బారావుగారును మూడుగంటల వైపునవలంబించిరి. సుందరరావుగారుగూడ మాటలాడిరి. విదేశీబట్టలను తగులబెట్టి. 22 వ తేదీ వుదయమున వారు పార్వతీపురమువెళ్లిరి. ఆచట కల్లు వేలముపాటు జరిగినది. ఎవరును పాడలేదు. స్వరాజ్యమైదానమున నాటిసాయంకాలము గొప్పసభ జరిగినది. 4000 మంది వచ్చిరి. సుందరరావుగారు మూడు గంటల వైపు మాటలాడిరి. పిమ్మట సుబ్బారావుగారును చెప్పిరి. భనము పోగుపడినది. విదేశీబట్టలను తగులబెట్టి. వారు 23 వ తేదీకి బొబ్బిలివచ్చిరి. ఆచట వేలముపాటులు జరిగినవి. ఎవరునుపాడలేదు. బొబ్బిలిబెబ్బులి తాండ్ర పాపయ్య స్మారకమందిర ప్రాంతమున సభజరిగినది. రెండువేలమంది వచ్చిరి. తిలకువిధికి చాల భనముచేరినది. విదేశీబట్టలను తగులబెట్టి. 24 వ తేదీ వుదయమునకు వారు సాలూరు చేరిరి.

నెల్లూరుమండలము కల్లుపాటులు

సెప్టెంబరు 2-3 తేదీలలో, వినుమూరు, బసివిలేపల్లి (ఉదయగిరి), కోట (గూడూరు), కొత్తచేను (శ్రీహరికోట), సిద్ధాపురం, సోదలకూరు (రావూరు), వెంకటగిరి, తడ, ముత్తుకూరు, యందుకూరుపేట, ఆమనచెర్ల (నెల్లూరు), బోగొల్లు చినకరక (కావలి), యి స క పల్లి, వేగూరు, తలమంచి (కొవ్వూరు), గుడలూరు, పొనలూరు, వుల్లపాలెం, (కందుకూరు), పామూరు, గుడిపాటిపల్లి (కనిగిరి) వెద్దరికట్ల (పొదిలి), కలువాయి అనుమనము (దము) (ఆత్మకూరు)లలో కల్లు పాటులు జరుగును. ఎవరును పాడకుండ చేయుటకు ప్రజలచటికి వెళ్లవలెను. మొదటిసారి వేలముజరిగినపు డెవ్వరును పాడలేదుగాన యీసారిగూడ ప్రజలు ప్రయత్నించి రాష్ట్రములో నెల్లూరుమండలమునకు లభించిన గౌరవమును నిలుపవలెను.

బెజవాడ న్యాయవాదుల త్యాగము

బారిష్టరు వెంకటేశ్వరరావు, నూరి నరసింహశాస్త్రి, డి. కేశవరాజుశాస్త్రి, పాటిబండ అప్పారావు, మంచాల సుబ్బారావుగార్లును మరి యిద్దరును మొత్తము ఏడుగురు న్యాయవాదులు సెప్టెంబరు నెల 1 వ తేదీ మొదలు డిశంబరునెల 31 వ తేదీ వరకును న్యాయవాదివృత్తిని మానిరి. ఇతరులుగూడ మానెదనని తెలియుచున్నది.

తాడిపత్రి కేసు.

కల్లు దుకాణదారుడును సాల్పు జవానును రెండు అసత్యపు కేసులను తెచ్చిరి. 22 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1 గంటకు ముద్దాయి లండరును మేజస్ట్రేటు కోర్టుకు వెళ్లిరి. వారితో చాలమంది యితరులు కూడ వెళ్లిరి. 2 గంటలకు కేసు విలిచిరి. 4 గంటలకు విచారణ ప్రారంభించిరి. అప్పటికి జనసంఖ్య హెచ్చినది. జనసంఖ్య హెచ్చుగానుండుటచో లోపలస్థలము చాలనందున బహిరంగస్థలమున విచారణచేసిరి. ఫిర్యాదీయును నిద్దరు సాక్షులును వామూలముల నిచ్చిరి. 29 వ తేదీకి వాయిదావేయబడెను. అల్లరి ఏమియునుజరుగలేదు. ముద్దాయిలూత్సాహముతోనుండిరి. పిమ్మట మైదానమున సభజరిగినది. స్వరాజ్యము లభించువరకును ప్రజలు కాంతముగ పనిచేయవలెనని బోధించిరి. ముద్దాయిలకందరికిని పుష్పమాలలవేసే యూరేగింపుతో కాంగ్రెసు కార్యాలయమునకు తీసుకొనివెళ్లిరి.

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము
ఈ ఆపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడీ, యోగద్యక్షి
రాష్ట్రాధిపతి, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రికాస్త్రము,
పూర్వజైద్యము, యంత్రములు, అమెరికానానీ చీట్ల పేక తమా
సాని విచిత్ర వినివేదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని
సూయముచేయుట, మామిడి చెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో
సమాధియగుట, శరీరము లేని తలకాచుచేత మాటలాడించుట,
పూమిపైన గజమునిట్లైన కాలిలో నునుపుని నిరాధారముగా
తొట్టుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథ
మును చదివిన అపవద్ధులకు మాజికే వేయగలరని గ్యారంటి
యిచ్చుచున్నాము. దీనివలె రూ 4-0-0 లు. (2118-689)
సి. ఆర్. జనారథం నాయుడు, ఒంగోలు. (గుంటూరు జిల్లా

తనవార్తలు

8-8-21 తేదీని మాపురమున కల్లుపాటలు పాడినారు. నాటిదినమున నిరాకరణవాదులు పెద్దాపురము, కాకినాడ, మున్నగుపట్టణములనుండి వచ్చి మాపురప్రముఖులలో నిరాకరణవాదుల కవలంబనముగ నిల్చి, పాటలను విశేషించి పాడుకుండ నాపురచేయగలిగిన చెప్పటకు సంతసించుచున్నాము. ఒకరిద్దరు డబ్బునే ప్రధానముగ జూచి తప్పుదారిని లోనికి ప్రవేశించి, సారాధికారుల దారుని నొకని, నిలువబెట్టి చాటుననుండి తునిపురపు కల్లుదూకాణమును పొడిచిరి. ఈదూకాణమునకు బోవు మార్గములో నొకవోట గాంధీసహాయుని పటమును నిల్పి యచ్చట ననుదినమున మద్యపానభండవనియమును ప్రజలకు బోధించుచుండిరి. ఇదియుట్లు జరుగుచుండగ 16-8-21 తేదీని, సాయంత్రము సుమారు 4-30 లకు త్రాగుబోతోకడవచ్చి, పూర్తిగ మైమరచిన స్థితిలోనున్న సారాతో నింపిన సీసానుమాత్రము వదలిపెట్టక, మఱియొకచోటిలోనున్న కత్తితో పిగిలో చెట్టునకు వ్రేలుచున్న మహాత్మునిపటమును నాశనముచేయు నుద్దేశముతో కత్తితో పటమునుబాడిచి, కర్రము తెలియక కాబోలు తనచేతినిగూడ పొడుచుకొనినాడు. కర్రము చేతనుండి కారుచుండగానే గాంధీసహాయుని దెగిదిట్టును పోయినాడు. ఎకరెంత పాటుపడినను సారాధికారులు పైలు తగ్గినది. నిరాకరణవాదుల కుతాహము వితివారమున్నది. అధర్వము నశించుచున్నది. సదరు త్రాగుబోతును పోలీసువారు గంటయో రెండు గంటలలో నిర్బంధించి వదలివేసికట్టు వదలిగా నున్నది.

విశాఖపట్టణం జిల్లాలో నిరాకరణప్రచారము తక్కువ నున్నదని తలచి ప్రచారముకొర కీపురనాయకులు, కాకినాడ, పెద్దాపురపు నాయకులతో కలసి 13-8-21 తేదీని ఎలమంచిలి కల్లుపాటల నాపురేయటకై పోయిరి. ఎలమంచిలి తాలూకాలో నొక్కపాటయైనను కాలేదు. అదిన మైదుగంటలకు కాక్టర్లు స్వబ్రహ్మణ్యంగారు ప్రభావంబముగ నుపన్యసించిన ప్రభుత్వ విశేషముగా విశేషములు దహనము చేయబడినవి.

తరువాత 16-8-21 తేదీని నరసీపట్టణములో గొలుగొండతాలూకా, ఏజన్సీల పాటలు జరుగునని తెలిసి యచ్చటకు గూడ తునిప్రచారకులు పోవుట తటస్థించినది. కాని యచ్చట గూడ యథాప్రకారమే జరిగినదని వ్రాయుటకు సంతసించుచున్నాము. కాని గొలుగొండతాలూకా, పండ్డిపాల కాపురముగూడ, ఈడిగతులగూడ, మాకవరపుపాలెం, కల్లుదూకాణదారునకు కొలుచు ఎరయ్యయను నాత డొక్కట్రాటియాకుగూడగున స్వరాజ్యనిధి కీర్తినాడు. అది వేలమువేయగా రు 15-8-0 వచ్చినది. గొడుగును నాపాటపాడినవాకే తిరిగి స్వరాజ్యనిధికి నమర్పించినారు. ఆరాత్రి ఉత్సవముతో గాంధీసహాయుని పటము నూరేసించిరి. క్రీడకు లాగుబడినది. విశేషములు సంస్కారము నొసగుచున్నది. మహాత్ముని నామస్మరణ ఆర్య ప్రదేశములందుగూడ గాఢముగా జరిపబడుటచే స్వరాజ్యము అతిచేరువ నున్న దని స్థలమున నెల్లరు గ్రహించ గలుగుచున్నారు.

సందివెలుగు.

ది 18-8-21 తేదీని తెనాలి తాలూకా సందివెలుగు గ్రామంలో కాంగ్రెసు నిబంధనల ననుసరించి గ్రామపంచాయతీ సంఘ మేర్పాటుచేసితిమి. గ్రామములో నున్న అన్ని కులములలోని పిన్ని పెద్దలు ఘమారు 800 మంది సభకు విచ్చేసిరి. శ్రీకన్నగంటి వెంకట్రాయుడుగారు రధ్యులవహించిరి. అన్ని కులములలో పెద్దలను పంచాయతీసభ్యులను ప్రజలకు తెలిపిరి. గ్రామములో నుంచి ఒకశేషనను పాలిమేర పెడలి పోకుండనుండు ట్టుక్కయత్తు మునల్లుటకు ప్రజలు దృఢసంకల్పులై యున్నారు.

కల్లుపాట

ది 16-8-21 తేదీని తెనాలిలో కల్లుపాటలలో సందివెలుగుదూకాణము నిఁకొక గ్రామమువాడు పాడినాడు. యీ గ్రామప్రజలకు కల్లుదూకాణ మునుట కెవరికి యిష్టము లేదు. ప్రజలందరును కలసి, పాటపాడినవానిపీలించి, వానితో ప్రస్తుత స్థితిగతుల గురించి చెప్పగా, ఆ పాడినపాటను రద్దుపరచుకొనుట కొప్పకొని తనపాటను రద్దుపరచుటకు తెనాలి డిప్యూటీ కలెక్టరుగారికి అర్జీయిచ్చినాడు. కల్లుసారాయి దూకాణము లేవియును సందివెలుగుగ్రామములో నుండగూడదని ప్రజలు యభిప్రాయమై యున్నది.

శ్రీయత మల్లంపాటి వెంకటసుబ్బారెడ్డి, మామూరు రామరావు, కన్నెగంటి ముగ్ధావారాయణగారు కాంగ్రెసు అధ్యక్షములను ప్రజలకు బోధచేసి, ప్రజలందరి ఒకమార్గమునకు తెచ్చిండుకు వారు ప్రశంసనీయులు.

మోక్షకర్తలముల జీతము

17-8-21 నెలగం తేదీన గోదావరిజిల్లా కలెక్టరువారు ఆయ్యగారి తిరుపతిరాజుగారికి కాకినాడ కచ్చేరిలో దర్శన మిచ్చి మాట్లాడిరి. తిరుపతిరాజుగారు గోదావరిజిల్లా హెడ్డుకరణముల జీతముల అభివృద్ధివిషయములు ప్రస్తావించిరి. తర్వాత మున జిల్లాకరస్తాదారుగారు కూడ హాజరుండిరి.

హెడ్డుకరణములకు ఎంతజీతము వృద్ధికావలయు నని దొరగారు ప్రశ్నించిరి.

అఖరుజీతము నెల 1-కి రు 80-0-0 అయినను ఉండవలయు ననియు చిన్న పెద్ద తాలతములను యోచించునంద అసిష్టంట్లు కరణములకు పెద్దకరణములకు, ఒకేమాదిరిగా జీతముల స్కేలు ఏర్పాటుచేయుట అన్యాయమనియు అసిష్టంట్లు కరణములకున్న ఒకే కరణము ఉన్న గవర్న మెంటు గ్రామములకున్న నెల 1 కి రు 15 ల వరకు వృద్ధిచేసి రెనియు వీరితో పాటు అయినను జమిందారీ గ్రామ కరణములకు నొఖర్లకు కూడా ఏమియు వృద్ధిచేయలేదనియు వీరు గవర్న మెంటునకు జమిందారునకు పూరాలెక్కలు తయారుచేయవలసి వున్నదనియు వీరిజీతముల విషయములు రివిన్యూబోర్డులో ఆలోచనలో నున్నదని చెప్పటయే గాని యంతవరకు వృద్ధిచేసి యుండలేదనియు వెంటనే ఉత్తరువులు ఇప్పించులాగున కిఫార్సు చేయవలసినదనియు తిరుపతిరాజుగారు జవాబు చెప్పిరి.

అంతట కరణములజీతముల విషయముల వర్తకసాన మేమయినదని దొరగారు కరస్తాదారుగారి నడిగిరి.

జమిందారీ గ్రామఉద్యోగియుల జీతముల అభివృద్ధివిషయములో యిది వరకే రివిన్యూ బోర్డు వారి కిఫార్సు వెల్లెయ్యుననియు గవర్న మెంటు హెడ్డుకరణముల జీతములు అభివృద్ధిచేయుటకును, అసిష్టంట్లుకరణములను కొందమందిరి తగ్గించు విషయము యన్ని కలెక్టరు అభిప్రాయములను తెలియబర్చుటకు గాను రివిన్యూబోర్డువారు సంజాయిషీ అడిగివున్నారని యీ జిల్లాలోని క్రిందిఆక్సీసన్ రిపోర్టులు యంతవరకు పూర్తిగా చేరవందున కిఫార్సులో నున్నదనియు యీసెలాఖరుకు మన రిపోర్టులు పంపవలసి వున్నదనియు కరస్తాదారుగారు జవాబు చెప్పిరి.

వీరు రివిన్యూబోర్డువారియొద్దకు వెళ్లి మీ మంచిచెడ్డలను చెప్పియుంటిరా అనియు లేనిచోట్ల వెంటనే వారియొద్దకు వెళ్లి మిమోరయెల్లును దాఖల్ చేసికోవలయు ననియును తిరుపతిరాజుగారితో దొరగారు చెప్పిరి.

యిదివరలోనే చెప్పకొని డిప్యూటీ సెక్షన్ దాఖల్ చేశుంటి మనియు పిటీషనులు విద్వారా పంపుకోవలసినదని యిందార్సు యిచ్చివున్నారనియు సజరుయిందార్సునున్నా మీటింగు తీర్మానములనున్నా యిందుతో దాఖల్ చేశుంటిదనియు జమిందారీ గ్రామపువ్విగలకున్నా గవర్న మెంటు హెడ్డుకరణములకున్నా జీతములు వృద్ధిచేయించవలయు ననియును మీసిఫార్సు దర్మిలాను తిరిగి రివిన్యూ బోర్డువారితో మనవి చేసుకొందుననియు తిరుపతిరాజుగారు జవాబుచెప్పిరి.

వేదాంత సంభాషణలనాటి సత్యాగ్రహవ్రతము జరిగినది.

శ్రీశంభుశాస్త్రిలవారు గుంటూరుజిల్లా తెనాలి తాలూకా మంబరం కాపురములు, ఘమారు అయిదు సంవత్సరముల క్రిందట యీ గ్రామములో హిందూబ్రాహ్మియందు తెలుగు పండితులుగా ప్రవేశించి పనిచేయుట ప్రారంభించినారు. చాలా సెమ్మదైనవారు. గద్దణములు కలవారు. ఇట్లుండ దేశీయమహాజనభా తీర్మానము ననుసరించి దేశసేవ చేయుటకు, గవర్న మెంటు సంబంధముగల పాతకాల వుద్యోగమును విసర్జించి, వడికట్టిన మహాసభాపురు, మహా దీక్షాపరుడు. వీరు ప్రస్తుతము మా గ్రామమందు న్యాయవాది వృత్తి విసర్జించి దేశసేవకై ముందంజ వేసిన మహాపురుషు లిద్దరుమాత్రము వుండుటచే ప్రతి పని జరుపుటకు చాల కష్టముగా నున్నందున, న్యాయవాదుల అందరికడకు వెళ్లి ప్రాధిభ్యార్థకముగా, విషయభ్యార్థకముగా వాగ్దానముగా కొందరిని కాళ్ళవిడచి పడి కూడా తమవృత్తిని గాంధీ సహాయుని సలహాచొప్పున, దేశీయ మహాజన సభా తీర్మానము చొప్పున దేశ సేవకు రావలసినదిగా కోరినారు. చాలామంది అట్లు కొలదికాలములో చేయుదమని చెప్పిరి. కొందరు ఎవరైనా ఒకరిద్దరు చేసిన చేయుదమని చెప్పిరి. ఇట్లు జరుగుచుండ అమహాసభాపురికి యేమివృత్తము తోచినదోగాని భాను ఈ గ్రామమందు న్యాయవాదులు తమవృత్తిని దేశసేవకు పాగ్గానువరకు భోజనము చేయనని మొన్నటి రోజున విశ్రువించిరి. ప్రతిదినము న్యాయవాదులలో ప్రతివా

రినిమాచి ప్రార్థించుచున్నారు. ఇంకా యే మహాసభాపురుకు దయరాలేదు. బయటకు వచ్చెదమని ముందంజ వేయలేదు. అందరు చాలా దయగలవారేగాని యెందుకు సాహసము కలుగకున్నారో తెలియదు. దేశబంధుకొండ వెంకటప్పయ్య పంతులు గారు మాగ్రామంమీద శతకన్ను వేసినారు. నిష్కారణముగ శ్రీ శంభుశాస్త్రిగారు దీక్షవల్ల యేమగుదునో నాకు తోచకున్నది. గ్రామస్థులను నానాచోట్ల నాయకులను తన ఆత్మ శక్తి కడలించి మాగ్రామన్యాయవాదులకు ప్రోత్సాహము కల్పించుటచే దయకల్గితమ ప్రభుమునకు సంపూర్ణ ఫలము వచ్చితిరునని ప్రతీతి వునినారుగాన దేశభిమాను తెల్లరును శ్రీశాస్త్రిగారి ప్రతిఫలము త్వరలో సమకూరులాగున ప్రయత్నించుటకు ప్రార్థించుచున్నాడు.

అద్దేపల్లి వెంకట గురునాథరామశేషయ్య

తయారైనవి: —గుంటూరు జాతీయ విద్యాసీత (యస్. యస్. యల్. సి.) ప్రజేపరీక్షకు నిర్ణయించబడిన ఇంగ్లీషి పాయిటీ పుస్తకములు వలయువారు “జాతీయ విద్యాసీత వ్యవహారాలికి గుంటూరు” అని వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును పోస్టాఫీసులో వెల రెండు అణాలు.

వాతావరణస్థితి

1921 సం. ఆగస్టు 24 వ తేది బుధవారము

జిల్లా ముఖ్య కారములు	అక్టోబరు 24		అక్టోబరు 25		అక్టోబరు 26
	గ్రా. 24	గ్రా. 25	గ్రా. 24	గ్రా. 25	గ్రా. 26
గోపాలపురం	89.1	78.0	0.48	12.21	21.99
దిశాఖపట్టణం	11.1	82.2	...	10.00	16.31
కాకినాడ	16.4	11.0	...	21.05	16.12
బండరు	97.6	10.7	...	21.18	18.10
గుంటూరు	11.0	77.5	...	14.56	16.89
నెల్లూరు	88.6	11.8	...	1.71	7.59
మద్రాసు	98.8	77.0	0.08	17.81	10.89
హైదరాబాదు	66.6	72.1	...	18.87	18.18
ఆనంతపురము	94.5	74.1	...	7.65	9.87
బళ్లారి	14.9	73.6	...	5.06	8.16
కర్నూలు	90.8	75.2	...	10.17	18.78
కడప	98.0	18.0	...	18.6	18.80
తెంగుటూరు	84.0	15.8	...	1.12	16.64
కోయంబతూరు	9.0	71.8	...	1.29	7.17
నెల్లూరు	95.8	76.5	0.80	21.40	16.95
తేలము	94.1	74.1	0.05	24.70	18.61

సర్కారులలో వాయుభారమునందు మార్పులు లేవు. ఇతర భాగములలో కొంచెము తగ్గెను. పడమటి తీరమున ఒక మోస్తరుగా తగ్గెను. మిగిలిన ప్రదేశముల కొంచెము మాదిరిగానే యుండెను. ఉష్ణత మొత్తము మీద నన్ని ప్రదేశములలోను కొంచెము హెచ్చెను. దక్కనులోను దత్తనుండలమందు కొన్ని భాగములలోను, మాత్రము కొంచెము తగ్గెను. దక్కనులోను, మైసూరులోను పడమటితీరములలోను మద్యమోష్ణము మామూలుగానేయుండెను. సర్కారులలో కొంచెము హెచ్చెను. మిగిలిన భాగములలోగూడ నట్లేయుండెను. తూర్పు తీరముందు పగటి యుష్ణము మామూలుగా కంటే కొంచెము హెచ్చెను. మిగిలిన భాగములలోగూడ నొక మాదిరిగా హెచ్చెను. రాత్రియుష్ణత అన్ని ప్రదేశములలోను మామూలుకంటే హెచ్చెను. దక్కనులోను పర్వతప్రాంతములలోను మాత్రము కొంచెము తగ్గెను. పుదుచ్చోటి, నెల్లూరు, హైదరాబాదు ప్రదేశములలో వాయువునందాద్రోత తక్కువ. మైసూరులోను, తూర్పుతీరముందు కొన్నిచోట్లను మేఘములు విశేషముగలవు. కర్ణాటకములో కొంచెముగా మేఘములగలవు. ఇతర ప్రదేశములలో ఒకమోస్తరుగా గలవు. బొంబయిలో వర్షపంతుటను గలదు. మైసూరులోను సర్కారులలోను, మలబారులోను, కర్ణాటకములోను అచ్చటచ్చట గలవు. కొడయకొనాలో 0.50 గోపాలపురం 0.48 కోరాపుట్ల 0.47 వర్షము గలదు.

వాతావరణస్థితి నిన్నటివలెనే యుండెను. లోపలిభాగమున అచ్చటచ్చట వర్షములు కురియవచ్చును.

ఎల్ ఆర్ హెచ్ సభ్యులు
వాతావరణ స్థితి.

జగ్గయ్య వేట - శుద్ధస్వ దేశీ సంత

ఆగస్టు 27, 28-వ తేదీలయందు జరుపబడును

పాండూర, తుని, పెద్దాపురం, రెండుచింతల, వరంగల్, అంగలూరు నుంచి మకాణములు రాగలవు 7, 8 వేల రూపాయల సరకు రావచ్చును. ఎల్లర సంతను జయప్రదముచేయు ప్రార్థనలు. నందిగామ తాలూకావారలకు నూలు వడుకుటయందు పోటీపరీక్ష.

బహుమానములు గెలుపొందినవారల కీయబడును.

మరొక:- ఇచ్చటికి వెళ్ళవాడనుంచి మోటారు గలదు. నైజాం రైలుమార్గమున బోనకల్లు ప్రేషనునుంచి జట్కాలు గలవు. అవుటేజీస్ గలదు.

(3103)

సాధు రామకృష్ణయ్య.

పరిపాక సం. 291.

తంతి విలాసము:- ఆర్.సి.కె.క్యూ

ఫాసిలేము-1860-వ సం॥రం.

ధనమల్ చల్లారాం సిల్కు-హౌస్

టోకుగాను చిల్లరగాను జపాను, చీనా, ఇండియా, ఇంగ్లండు మొదలగు దేశముల పట్టుతో తయారుచేయబడిన చీరలు, రవికెలు, జాకెట్లు మొదలగునవియు, పురుషులకు కావలసిన పట్టువస్త్రములు, నిజారు, కోటుకు కావలసిన పట్టు జవిలి దినుసులు, ఇంగ్లీషువూలక, నూలు జవిలి దినుసులు మొదలగు వాటితో వ్యాపారము చేయుచున్నారు.

413

సం. 46, రత్నవిజయ రోడ్డు, జాడ్జీపాడు, మదరాసు

డిన్ మనోరియా లే. స్త్రీల సహకారి

స్త్రీలకు గలగు ఋతుకాల, అకాల బహిష్టి, బహిష్టికాలమందు బాధ, మైలబాన్దిగాను తక్కువగాను పోట్లు, వసుమతోగము, గర్భప్రావము, అకాలబహిష్టి సంబంధమైన ఇతర వ్యాధులు మున్నగువాటికి ఇది తత్వక తక్షణమే గుణమును గలిగియుండు. కఠినమైనట్టి, దీర్ఘముగా నుండునట్టియు వ్యాధులను ఇది అర్హతముగా బాగుచేసినది.

బహిష్టి అగుటకు ముందును, బహిష్టిగా నున్నప్పుడును దీనిని వాడవలెను.

ఒక టీ స్పూను పోషకమును నీటితో కలిపి ప్రతి 4 గంటల కొకసారి వంతున నేమించవలెను

బుడ్డి 1-కి ధర రూ 2-8-0.

అవశ్యకమైన మరు టీ మాసమునందును ఇచ్చేతరున వాడవలెను.

గొప్ప ఆర్థరులు పంపువారికి మంచి టిమిషన్ నియబడును.

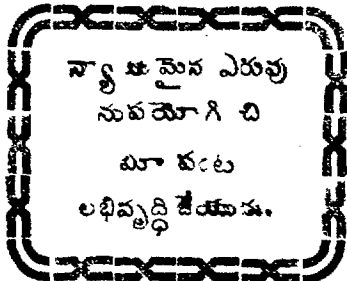
V. M. Annajee & Bros,

Whole sale & Retail Chemists & Druggists,

2/200, Mint Street, Madras.

మా ప్రత్యేక పు షర్టిలై జరులను

వట్లు, టెటకు, జొన్నలు, టెంకాయ, పొగాకు మొదలగు వంటలను వండించుటకు ఉపయోగింపుడు.

చేవలపొడి యంత్రములచే తయారుచేయబడిన చేకల ఎటువు ఎముకల పొడి మొలగు వాటికూడ ఉపయోగింపుడు.

ఇతర వివరములకు ధరలకు ఈ పత్రిక విలాసములకు ప్రాసిన తెలుసుకును:-

ఇండియన్ ఫర్టిలైజర్స్ లిమిటెడ్.

ట్రీచూరు. (మలబార్ కోస్టు)

INDIAN FERTILISERS, Limited. TRICHUR. (Malabar Coast)

లేక మెసార్స్ మద్రాస్ చలమయ్య, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా ఎస్. డి. కృష్ణ ఆయ్యంగారు, ద్వారక, పుదుచ్చిర్రా, పి. ఆర్. రామచంద్రారావు, భొట్ల, నామకల్. టి. ఆర్. రామనుజన్, శ్రీవేంకటాచారి, తిరుగల్పట్టుజిల్లా. ఆర్. పిల్లలొకాచారి, తిరుచూరు, తంజావూరు జిల్లా. టి. ఎస్. వెంకటేశ్వరయ్య, సన్యాసిగ్రామం, తిరునల్వేలిజిల్లా. 3014

పర్లాకిమిడి.

పర్లాకిమిడిలో మద్యపాన నిషేధోద్యమము ప్రారంభించి వారముదినములకు పయనయినది. ఈపట్టణములో నున్న రెండు సారాకొట్ల వద్దను, 23 కల్లకొట్లవద్దను శాంతభటులు సదా వుండి త్రాగుటకు వచ్చువారిని సహస్పక్షలతో త్రాగుడు మాన్పి పంపిచేయుచున్నారు. ఈ పురమున త్రాగుడు చాలా తగ్గినది. అనేకులు యీ యుద్యమమునకు తోడ్పడుచున్నారు. ఉత్కలౌధ్ర ఫిగార్, కార్యదర్శులు, ఆర్టుపాణిగ్రాహి, పోకల సత్యన్నారాయణ గార్లును గ్రామసంఘసభ్యులగు మ. కొప్పాడ నన్నయ్య నాయకుగారును చాలా పనిచేయున్నారు.

ఈ పట్టణపు పురసాలక సంఘమునాని పన్నులు మాటికి రూ 2-8-0 లు నుండి రూ 10/- లుగా పెంచించి వారు, ప్రజలు యిచ్చుకొనలేక ఘోష పెట్టుచున్నారు. నిన్నటి దినము (14-8-21) న ప్రజలొక కమిషన్‌ను ఏర్పరి. శ్రీయంత కామమూరు వీరభద్రస్వామిగారి యాజమాన్యము క్రింద పన్ను తగ్గించు చూడవలయు, భిక్షులు తగ్గించవలయు ననియు పురవాసులు తీర్మానించిరి. కాన్సిల్లర్ల కొందరి సభకు విచ్చేసి యుండిరి. వాల్డోలో నిర్వహ శ్రీసాగరవారి జగన్నాథ స్వామిగారును, శ్రీగడుగు సీతాపతిగారును, ఇప్పుడు తగ్గించ నీలులేదనియు నిట్టిసభ అసందర్భమనియు కాకలసిన పురవాసులు ప్రతినిధులు కొందరు కాన్సిలువారితో మాట్లాడవచ్చు ననియు పన్నులు తగ్గించనని తీర్మానము చేసిన ఒకము లేదని యు తెలపుచుచ్చిరి. యంతి వెంకట నారాయణ గారు పర్లాకిమిడి బాజుగా నిచ్చుకొన నలసిన రూ 800/-లు పెంచు పన్నుగాక ప్రజలపయినద మిగతా రూ 800/- లునూ తన పన్నుసహా రాజావారిచే సహాయము చేయమని మూర్ఖునిసి పాలిటి వారు కోరిరి. వాగాయందుననియు, శ్రేణా మూర్ఖునిసి పల్ సారకాలలు గానావారికి ఒప్పుచెప్పిన క్రొత్తపన్నులు చేయ నవసరము లేదనియు నలసిచెప్పిరి. కాన్సిల్లర్లలో కొందరు కోషము పెంచి పునరావస్థములు పక్కిరి. సభాపతిని గూడా ధిక్కరించిరి. సభాపతిలో అతంతి పెంచినది. ఘోషలు మని ప్రజలు లేచిపోయిరి. వారిని కూర్చుండపెట్టి కోషము చల్లార్చుట కష్టమాయెను. ఇట్టిసభ యంతకుత్సాహ మెపుడును జరుగ లేదు. మూర్ఖునిసిపాలిటిగారి దివరకు నిరంకుశాధికారమై యుండిరి. వారిఅధికారమునకు యిప్పుడు ధంగము కలుగుననియు వారి తర్రెరపాటు. పౌరులు ప్రతివాద్యుండియు పన్నులు పెంచించ కూడదని మహజర్ల ఫలసిరి. అనవసరముగా అనుభవతిభిర్ను లధిక మగుచున్నది. అనుభవతిలో పెద్దదాక్తరు అనవసరము లేదని కాన్సిలువారు తీర్మానించినను రాజావారి ప్రోద్బలమువల్లకు వారి నుండవలయునది. గున్నస్తాను అక్కడలేదని జిల్లాస్టేషను వారువ్రాయ, వానికి రూ 25 లునుంచి రూ 50 లు తీరము పెంచించ కొన్నిలువారు తీర్మానించిరి. భోగిండికలో చాలా సామ్యు భిన్నుచేసి చక్కనిగోడ్డు చేయించిరి. అనుభవతిలో మరుగుదొడ్డి లేకపోయినను విరువులతోటిల నుంచుచున్నారు. కలరాలో అనుభవతివారు ప్రజలకు చేసిన సహాయముకన్నను కోమటి వెంకటస్వారావుగారు మందులసహాయము చాలా తెల్లు అధికముగా చేసిరి. లాంచర్లపంపకములో చాలాగోలగా నున్నది.

మద్రాసు ఆంధ్ర సదరక మరాటా

రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకాగొరేటు చేయబడినది.)

నోటీసు

1920-వ సం॥రం గూర్పు బారిపు నందు 52-వ పుటయందు 1-వ భాగమునందు 5-వ నెంబరులో తెలుపబడిన వర్తకసరుకులను సంపు చున్న మణుగు పెళ్ళాము లేటు 200 మైళ్లకు పైను పోవునట్టి సరకులను 1921 సం॥రం ఆక్టోబరు నెల మొదటితేదీ నుండి పెంచించబడును. అందరికిని తెలియుటకై త్వరలోనే అన్ని ప్రేషనుల యొద్ద గణిత చేబడిన ధరలుగల నోటీసులు అంటించ బడును. 2097

S. S. L. C. Public Examination, 1922. (3093) Group A-Telugu. KAMSANASANAM By M.R.Ry, K. Venkataramana Kavi, Price Rs. 0-10-0. Apply to:- M. V. Ramana & Co., Book-Sellers, Nellore. M. P. Sarma, 331, Thambu chetty Street, Madras.

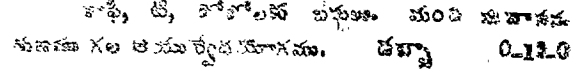
(3108)

పన్నుతీసు వసూలు చేయు ధనము రు ౧,౦౦,౦౦౦

శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ

- గీ పుత్రుం బాక నర నయ్యగారు, కార్యదర్శి, శ్రీ వేంకటాద్రి వాయని
బాహిరపాతకాల; భూస్వాములు; పెదపాలెం. (గుంటూరు జిల్లా)
౩ పురాణం నూరి శాస్త్రిగారు, బి. ఏ. భూస్వాములు; ప్రాచైత్యము; పులివీపట్నం
౪ బొడ్డుపాటి హనుమంతరావుగారు, కార్యదర్శి, శ్రీ సత్యనారాయణ
వరప్రసాద గ్రంథాలయము; భూస్వాములు; బొడ్డుపాడు. (పుష్పాబిల్లా)
౫ పుచ్చా శ్రీరామకర్మగారు, కార్యదర్శి, ఆశ్వశాలనమాజము;
భూస్వాములు; పెదపాలెం. (గుంటూరు జిల్లా)
౬ అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘ గౌరవ
కార్యదర్శి, రామమోహన కేంద్ర గ్రంథాలయ గౌరవ కార్యదర్శి. బెజవాడ.

అయ్యంకి వేంకటరమణయ్య,
మేనేజింగు డైరెక్టరు, బెజవాడ.

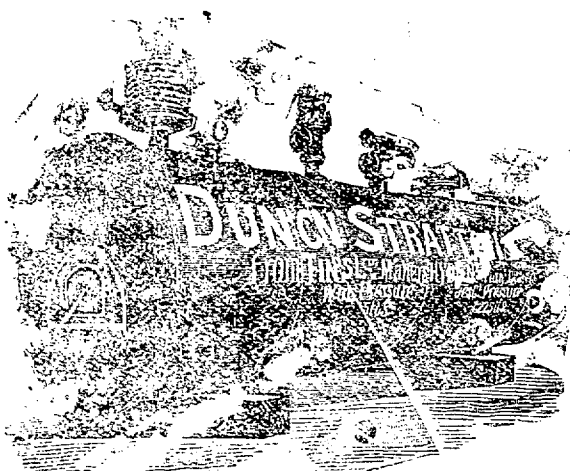

DUNCAN STRATTON & Co.

డన్ కన్ స్ట్రాటన్ ఆండు కో.

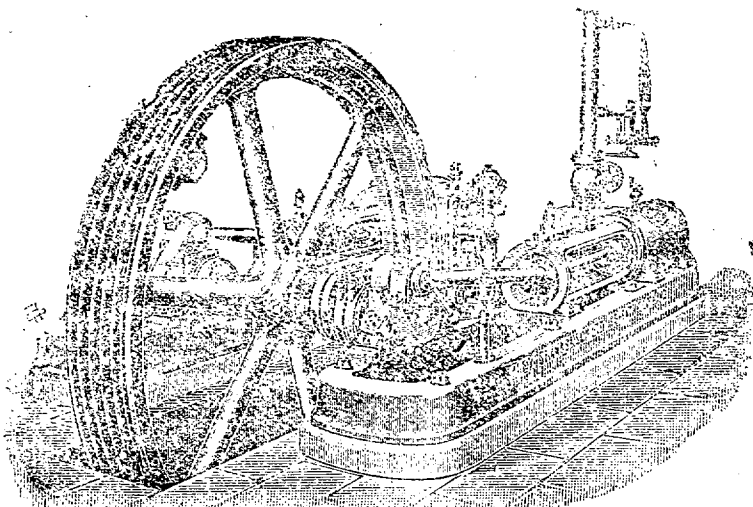
(2412)

ఎంజీనీర్లు, మెషిన్లరి ఇంజనీర్లు, 9 మెరయిన్ పీది, బొంబాయి.

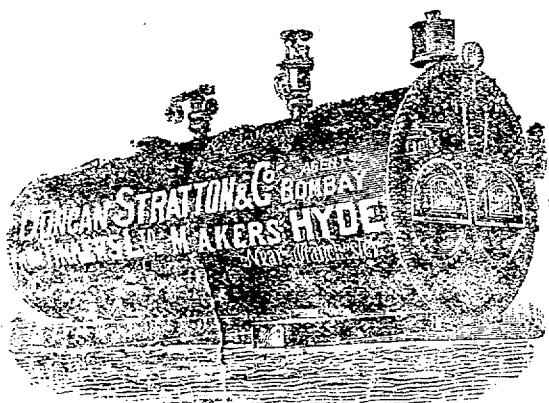

పాదపు 10 అడుగులు
మొదలు 24 అడుగుల వరకు
మందును — డయామీటరు
అ. 4, మొదలు 6 అ. 6 అం.
వరకు యందును.

బ్రింక్లింగు ప్రెషరు
80 పౌండులు మొదలు
160 పౌండుల వరకు.

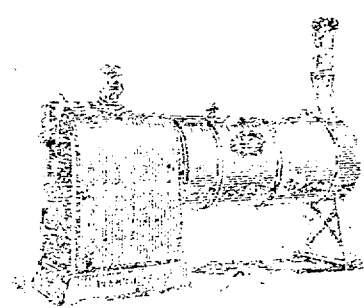
హైక్రాసు స్ట్రీట్ కార్నిష్ బాయిలర్లు.

హైక్రాసు స్ట్రీట్ లంకామెరు బాయిలర్లు.
పాదపు 28 అ. మొదలు 62 అ. వరకు.

డయామీటరు 6 అ. 8 అం వరకు
మొదలు 24 అ. 6 అం వరకు
మందును — డయామీటరు
అ. 4, మొదలు 6 అ. 6 అం.
వరకు యందును.

వరి కల్ బాయిలర్లు.

లోకో మల్టిప్లయిబల్ బాయిలర్లు.
బ్రింక్లింగు ప్రెషరు 80 పౌండులు మొదలు
100 పౌ. 120 పౌ. 150 పౌ. వరకు.

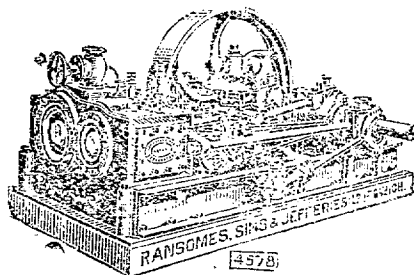

డయామీటరు 6 అ. 8 అం వరకు
మొదలు 24 అ. 6 అం వరకు
మందును — డయామీటరు
అ. 4, మొదలు 6 అ. 6 అం.
వరకు యందును.

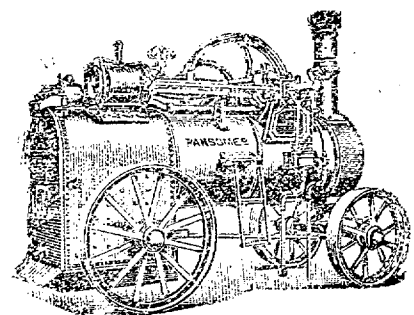
ఈ క్రింద తెలుపబడిన వాటిని
సప్లయ చేయుదుము.

దూది జిప్సింగు మెషిన్, వాటి సామానులు
దూది ప్రెస్సింగు మెషిన్
దూది స్పిన్సింగు మెషిన్
దూది వీలింగు మెషిన్.
అన్ని రకముల స్టీము ఎంజీలు
అన్ని రకముల స్టీము బాయిలర్లు
కోల్ ఫైవర్ మిల్లింగు మెషిన్
నూనె మిల్లు మెషిన్
మంచుగడ్డచేయు మెషిన్
వడ్డు బియ్యముచేయు మెషిన్ వాటి సామానులు
అన్ని రకముల పంపింగు మెషిన్లు
వాగ్స్, వ్యవసాయ సంబంధమైన కొరముట్లు
కెరన్ నూనె మరుగు ఆయిల్ ఎంజీలు
ఎక్జిక్ ట్రెజింగు (హెచ్చు) కొరముట్లు
లేతులు మర్చిసాపు కొరముట్లు
స్టీలు హెచ్చింగు, కష్టింగులు, వెడెట్లన్న
కాల్ బరన్ ఆండు కాడ్లు షరన్ ఫ్లైలు.
వగయిరా అన్ని రకముల సామానులు.

సైడ్ బ్రెస్టెడ్ కా. పాండు
'హిందూస్థాని' ఎంజీనులు.
(కాన్ బహుత్తు మొననుండి పోల్ లీయబడినది.)
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఇంజీనులు కూడ గలవు.

హెస్టీడు కాంపాండు ఎంజీనులు.

పోర్ట్ లో స్టీము ఎంజీనులు.
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండరు గలవి.
స్టీము ప్రెషరు 120 పౌండులు గలవి.
కాంపాండు — హై, లో ప్రెషర్ సిలిండర్లు.
స్టీము ప్రెషరు 150 పౌండులు గలవి.

మెషిన్లరి, ఇంజీనీర్లు, బొంబాయిలో యుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ లైసెన్స్ లేక

తెలవాడ (కృష్ణాజిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టాన్ ఇంజనీరింగు కంపెనీ ప్రాప్తియగు గారైన
వా నెట్టి బాచనయ్యగారిలైనను చూపునరెను.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులను దివ్యామృతము.

జ్వర, కైకము, కడికము, రొమ్మబడికము, తలనొప్పి, వాయువునొప్పులు, పొట్టు,
తొలుములు, చిల్లలు మొదలగు నొప్పులను దివ్యామృతము.

వర్షాకాలములో నూనె మొ. 1-10-0; కబూ 1-1-0; పోర్టుబియ్యము మొ.

అమృతాంజనం దీ పో, } 100, ఫ్రీకోర్డు, బొంబాయి,
0, తంబుకెట్టి ఏధి, మదరాసు.

